Anul I, Nr. 5 Joi 12 Decemvrie 1935

Sfarmă-piatră

Director: **Al. Gregorian** ▮ Redacția și Administrația: Str. Agricultori, 45 ▮ Telefon 3.60.99 și 3.76.05

BIBLIOTECA CENTRALĂ "ASTRA" SIBIU

Biruitorul

Lei 6

Naționalism

Fuziune, — cuvânt la ordinea zilei în lumea naționalistă. Dorită de unii, refuzată de alții, discutată de cei prudenți, — necesară, absolut necesară pentru o mare biruință a naționalismului.

S'o spunem sus și tare: poporul nostru care începe să aibe conștiința marei minciuni democratice, a marei primejdii ce-l pândește și a marei nădejdi obscure într'o altă ordine de lucruri, vrea cu tot dinadinsul unirea tuturor forțelor naționaliste într'un singur partid. E simplă ca lumina zilei și tot așa de firească această voință; căci astăzi vin unii și spun: noi suntem naționaliști; mâine vin alții și spun: și noi suntem naționaliști; iar poimâine vin ceilalți și spun: dar și noi tot naționaliști sântem! Foarte bine! Atunci decе nu vă uniți la olaltă să scăpați România de tâlhari și de venetici? Ce vă oprește? Ce vă desparte? Această judecată populară o veți întâlni în fiecare sat. Dar o veți întâlni și la oraș, în pătura firavei și timoratei noastre burghezii. Orășanul nu e ca țăranul. El e fricos. Ar vrea să fie naționalist, dar n'are curaj.

Lui îi trebuie să vadă un mare partid, în care intrând, să se simtă la adăpost de orice lovitură din afară. Cei din urmă cari se vor rălia mișcării naționaliste vor fi acești sărmani burghezi, — intelectuali, negustori, meseriași, — cari înțelegând totuși necesitatea naționalismului, se tem încă să înfrunte riscurile luptei, pentru biruința lui. Înglobându-i și pe ei, așa cum sânt, în formidabilul sentiment sănătos al țărănimii, vom spune că voința de unire a tuturor fracțiunilor naționaliste e aproape unanimă.

Să trecem acum din confuzia sentimentului popular, la articulația lui conștientă, adică la formațiunile politice ale naționalismului. Cei dintâiu cari au dat semnalul dărâmării zidurilor dintre fracțiunile naționaliste au fost domnii A. C. Cuza și Octavian Goga. Impulsul elementar al conștiinței românești i-a împins să-și întindă mâinile și să le strângă solemn în fundarea Partidului Național-Creștin. Ce era cuzismul până la fuziune? O venerabilă mișcare, care stăpânea vreo nouă județe din Nordul Moldovei și, în plus, Basarabia. În colo — câteva simulacre de organizații și nici o perspectivă spre ziua de mâine. Cuzismul, în care s'a consumat entusiasmul tinereții noastre, era un trecut. Pur și prestigios, dar un trecut. Ce era național-agrarienii? O mișcare care stăpânea și ea vreo alte nouă județe din restul țării. În colo simulacre de organizații. În plus o intelectualitate ceva mai numeroasă, animată de un dinamism intermitent. Trebue să recunoaștem că, susținut, acest dinamism, ar fi deschis perspective spre viitor, având de partea lui privilegiul inegalabil al tinereții.

Solemna fuziune dela Iași, a celor două formațiuni în Partidul Național Creștin a creat dintr'o lovitură un mare organism politic, capabil să ia în sarcina lui destinul naționalismului.

Fuziunea nu avea nici un dezavantaj pentru nici o parte, însă toate avantajele pentru amândouă. Programul era aproape acelaș, organizațiile, pe teren, se înțelegeau minunat. Rezultatul s'a văzut imediat. În massele populare fuziunea a stârnit o insuflețire compactă, exprimată prin adunări uriașe, de proporții cu totul necunoscute în viața politică a României. Actul dela Iași răspundea sentimentului unanim al lumii românești. Partidul Național-Creștin s'a dovedit în câteva luni depozitarul aproape unic al naționalismului românesc. La 14 Noembrie, abia după patru luni de la întemeiere, el dovedea splendidul curaj de a înfrunta pe național-țărăniști și de a-i dobori în văgăuna ridicolului.

Dela această dată, punctul de greutate al politicei noastre interne trece în mâinile domnilor A. C. Cuza și Oct. Goga.

Și odată cu el, cea mai teribilă răspundere pe umerii acestor doi luptători.

Fuzionând, domnii A. C. Cuza și Octavian Goga n'au făcut-o din calcule politicianiste. Fiindcă în chiar momentul solemn al fericitei fuziuni, ei au întins brațele, larg, către întreaga Românie naționalistă și glasul lor generos a chemat la înfrățire. Tot ce au făcut era în acord cu sentimentul popular.

Cum au răspuns însă celelalte fracțiuni naționaliste?

Prin tăcere! Prin abținere! Mulți au avut atunci impresia unei dezertări dela chemarea vremii. Toate acestea n'au intimidat pe domnii A. C. Cuza și Octavian Goga. Ei au continuat să repete apelurile generoase.

D. Al. Vaida și al său Front Românesc se găsesc totuși în afară. Noi nu vom ridica vorbă grea împotriva d-lui Al. Vaida.

Gestul său de revoltă împotriva escrocheriei democratice din partidul național-țărănesc e mare și va rămâne în istorie.

Sub pumnul lui s'a spart o mască și țara vede limpede din acel moment ce primejdie e democrația pentru suveranitatea românească. Dar d. Al. Vaida s'a rupt dela țărăniști ca o cometă, trăgând după sine o coadă nebuloasă și incertă. Coada era absolut similară cu cadavrul democratic din care s'a rupt. Acesta e balastul politic al d-lui Al. Vaida.

Vrea d-sa o reformă a României? Dar știe, desigur, ca și noi, că o reformă nu se poate face cu oameni compromiși în opera nefastă pe care însuși a demascat-o. Că d-sa și-a dat seama de acest adevăr crud, ne arată sforțările continue ce le-a făcut de a-și ralia o organizație tânără și intransigentă. De ce n'a isbutit d. Vaida? Fiindcă balastul politicianist, agățat de fulgerătoarea sa mișcare, sta zid repulsiv între d-sa și tineretul pe care a vrut să-l rallieze. Dezamăgit, omul cu coamă de leu, a început să cedeze spre stânga și să facă apel la... evreii băștinași pentru a deveni buni români. Gestul acesta a asvârlit umbra suspiciunii peste acțiunea d-lui Vaida. Sigur în demascarea democrației, d-sa s'a arătat șovăitor pe linia naționalismului. Azi e clar: există un echivoc Vaida și un echivoc valahist.

Echivoc, fiindcă d. Vaida nu vorbește nici odată răspicat în chestiunea evreească. Echivoc, fiindcă partizanii săi, mari și cunoscuți afaceriști, — câțiva dintre ei chiar tâlhari cari ar trebui să zacă în fundul ocnei — continuă să lucreze cu jidovii la fel ca'n vremea bună când erau democrați. Sânt exact aceeași oameni pe dinlăuntru, numai că d. Vaida într'o superbă inspirație, reminiscent-maghiară, i-a învelit cu epitetul de „valahiști" asemenea unei pături sub care ar vrea să le ascundă părțile rușinoase.

Cum e posibilă o fuziune a național-creștinilor cu valahiștii? Pe baze programatice? Pe baze morale poate? Dar valahismul n'are program. O fuziune n'ar putea însemna decât îmbrățișarea programului integral național-creștin. Căci acest program nu se poate schimba: e un program jurat. Iar dacă domnilor A. C. Cuza și Octavian Goga le-ar veni gust să-l calce, noi naționaliștii ar trebui să-i batem cu pietre. O fuziune deci — și orice fuziune de acum încolo — nu e posibilă decât prin îmbrățișarea programului național-creștin integral.

Dar presupunând că d-l Al. Vaida acceptă, (lucru de care noi ne îndoim!) cum rămâne cu balastul moral pe care îl târește după dânsul? Noi știm că oamenii cari alcătuiesc acest balast sunt capabili să accepte formal orice. Ei pot să facă cel mai teribil antisemitism verbal și să lucreze mai departe în cea mai dulce fraternitate cu marii bandiți pistruiați cari dețin sursele de avuție ale României. Cine dracu nu-i cunoaște pe valahiști! Valahiști sau afaceriști, — cum vreți să le ziceți! — ei au mari legături și jos și'n dreapta dar mai ales la stânga.

În cazul unei fuziuni și al unei guvernări naționaliste, fiți siguri, ei vor fi exponenții principali ai programului național-creștin.

Aceasta ar însemna prăbușirea totală a naționalismului. Democrații de ieri nu și-ar schimba decât marca pentru a-și continua complicitățile cu jidovii, complicități cari au dus la ruina economică a românului.

Iată termenul ultim al unei eventuale fuziuni!

Are partidul Național-Creștin nevoie de ea? Ce aport i-ar aduce valahismul? Ideî? Program? Popularitate? Prestigiu moral? Toate acestea sunt ale național-creștinilor! Balastul valahist nu se poate lăuda decât cu niște legături pe care le-ar pune în slujba venirii la putere.

Atât! Dar tocmai asta ar fi partea compromițătoare pentru naționalism. Naționalismul e reformă politică și revoluție morală. El nu poate intra decât drept, pe ușa din față. Fiindcă în spatele lui nu stă o șleahtă de afaceriști oportuniști, ci însuși poporul românesc.

De aceea, ca înaltă prețuire pentru superbul gest de demascare a democrației, vom spune:

Amicus Vaida, sed magis amica veritas!

Sfarmă Piatră

și valahism

INCORIGIBILUL BURGHEZ

— SAU DE VORBA CU TATAL MEU —

D-lui Ing. Z. C.

de Toma Vlădescu

Mă găsesc într'un minut foarte patetic al confidențelor pe care le fac de atâta timp, în fiecare zi, și chiar de mai multe ori pe zi câteodată, cititorilor mei. Mă văd obligat astăzi — pur și simplu — să vă vorbesc despre tatăl meu! Sclipitorul înțelept francez Sacha Guitry a scris mai de mult o faimoasă comedie care se chema Mon père avait raison. Dar cu toate astea, cu toate că tatăl lui „avea dreptate", ingratitudinea paternă nu l-a iertat pe Sacha, iar tatăl și fiul, spun cronicarii parizieni, au fost pentru mai mulți ani despărțiți... Ce vreți! Bătrânii au capul lor — și nu se mai poate discuta cu ei... Nu e chip nici măcar să fii de părerea lor! Eu însă, mai abil astăzi — sau poate mai curagios... — vreau să vă spun acum dimpotrivă și anume că tatăl meu nu are dreptate... E un strigăt pe care-l înnăbuș în mine cam de mult... cam dela vârsta când am început să gândesc! Mi s'a părut, cam de pe atunci într'adevăr că tatăl meu reprezenta, cu alura lui puțin patriarhală, cu haina lui demodată, cu pantalonul fără formă și pălăria fără contur, un secol și el demodat, dar în orice caz trecut, în care eu nu mai consimțiam să trăesc.

Sinistră vietate mai eram la vârsta aceasta de 10 sau 12 ani, nu-mi mai amintesc bine când... Mă uitam la tata cum se închina în fiecare seară sau de câte ori pleca la drum. Și îmi ziceam în gând: săracul!

Iar când mă îndemna să-mi continui studiile cu aceeași pasiune pe care nu știu dece, dar am avut-o mereu — poate tot dela el — asigurându-mă, convins, că labor improbus omnia vincit, eu îl priviam cu aceeași supusă milă având aerul totuș să-i spun: ce bine ar fi dacă tu, m'ai asculta pe mine... Dar tatăl meu nu sesiza nuanțele: el a crezut totdeauna că îl aprob, iar eu nu-i spuneam nimic, fiindcă n'aș fi vrut să-l mâhnesc,..... totdeauna am fost bun cu el!

În gândul meu totuș îmi spuneam: ce e cu omul acesta? Când eu, mai mic, pot să văd mai mult, dece el — mai mare — vede atât de puțin...

După o vieață întreagă de muncă — și ce muncă! — de foarte multe privațiuni, de necazuri, de modestie și pietate, cu ce l-au răsplătit icoanele la care se roagă? El a rămas și acum cetățeanul care „stă la rând". Unul din multime care „face coadă"... Își plătește impozitele cu o scrupulozitate, cu care lui nu i se plătește totdeauna salariul. Iar când sună mobilizarea sufragiului universal, el n'ar lipsi în niciun caz dela urnă, nici boala nu l-ar opri acasă, crezându-se dator către țară cu votul lui, fiindcă zice el să cetățenii trebue să trimită pe cei mai buni dintre ei la conducere...

Și când l-am rugat să-mi spună dece n'a încercat și el să fie... ceva... mai mult..., — el m'a privit nedumerit, și m'a întrebat:

— Ce?

Și am mai primit acest răspuns uluitor:

— Sunt un om liber! Nu datorez nimic nimănui. Eu nu mă duc la nici o ușă să bat, ca să trăesc... sunt independent!

Simțeam că era o voluptate pe care o gusta din plin. Simțiam că avea dreptul la ea... cel puțin atât!

Dar fiindcă n'am la îndemână o fotografie, să vă fac în câteva linii portretul acestui tată... Merită — merită cel puțin, fiindcă veți recunoaște aici o întreagă categorie socială! O lume care încă trăește printre noi și pe care n'o vedem — și este atâta de tăcută și de reală, încât ne-am obicinuit cu ea, ca aerul... N'o mai simțim!

Tatăl meu nu e un om gras, nici slab, ci așa cum vi se întâmplă să întâlniți obicinuit, apoi e ras la față, nasul puțin lung, capul chel, privirea și bună și rea (după împrejurări) — cu toate

astea nu e un bărbat urit (dacă aș spune altfel, m'ar desmoșteni cu siguranță!). Dar ați recunoscut aici un portret colectiv de român.

Toată ziua nu stă. Când se aduc carele cu lemne, iarna, e în curte — ca nu cumva căruța să lovească zidul, sau te pomenești că ar trece pe lângă cișmea și s'ar sparge teava dela canal...

— Dacă nu te uiți singur, spune el totdeauna, e greu să păstrezi ce ai...

Dar nu scapă bine de grijile astea domestice, pentru care se scoală la ora 5 dimineața (când eu mă culc...) și dela casele pe care le are închiriate, un chiriaș vine, de obicei, alergând...

E scandal mare, acolo, și bucluc... Tata trebue să se ducă, — d'aia e proprietar. Tâmbălăul e pe sfârșite. Două chiriașe s'au luat la ceartă pentru o chestie de amor... Rezultatul: un bec spart pe culoar și o ușe ruptă! Beligeranțele s'au despărțit. Una, în inferioritate a cedat terenul și a fugit (uitând că nu plătise chiria). Iar cealaltă, cu o șuviță de păr în mână, țipă desperată la proprietar care, între timp, a ridicat ușa și a propțit-o cu melancolic de perete... La poartă s'a strâns lume, dar țipetele pasionatei chiriașe nu s'ar intimida ușor.

— E o c..., d-le proprietar! O... aia! Ce tot avea cu bărbatu'meu! Dece-ai lăsat-o să intre'n casă...

— ..!Bine..., dar cine mi-a spart becul, izbutește să spună, nefericit, proprietarul.

Vedeți dela început c'avem a face cu un egoist!

Până una alta, becul va trebui să-l pună cineva. Chiriașa care a plecat s'a degajat de orice răspundere... Aceea care n'a plecat... e prea nefericită. Iar proprietarul a rămas cu ochii în tavan...

Sunt lucruri care se repetă aproape în fiecare zi. Sau când nu e una, e alta... Perceptorul l-a impus de două or la același imobil. El se indignează — tata — dar pe urmă pricepe: a fost o eroare în scripte...

Dar câte nu sunt grijile cu care un om își plătește luxul de a poseda!

Odată i-am spus tatălui meu: dacă ți-ai lua o slujbă, ai munci mai puțin și ai câștiga mai mult...

El a rămas pe gânduri: e adevărat... Și apoi s'a dus să ia alt termen de judecată pentru un proces care durează de câțiva ani...

Dar omul acesta mai are și alte intransigențe pe care nu le pricep... El n'ar călca într'un restaurant din acelea în care noi intrăm de obicei și mă prind că n'ar ști ce să facă cu paiul, cu care la Corso i s'ar servi citronada... — De ce să mă las speculat de jidani!, are el obiceiul să spună...

Și odată i-am spus — nu știu prin ce imprudență! nu știu cum s'a făcut! — că am plătit 50 lei o friptură.

— 50 lei!, a spus el ca o catastrofă...

— Da, 50, am repetat eu, mai ieftin decât,... am încercat să mai spun...

— Ieftin, zici! Dar în casă o ai mai bună cu 15 lei! Arunci banii pe fereastră, îmi spuse el mustrător și congestionat!

— Dar nu sunt numai eu, pentru Dumnezeu! Du-te și tu odată să vezi (...ce cap a făcut!), tot lume bună... Deputați, gazetari, senatori, foști miniștri, mă rog, iartă-mă dar nu d'aștia ca alde tine, așa...

— Oamenii de cari-mi vorbești, fură banii Statului, altfel n'ar avea de unde plăti!, zise el sumbru și definitiv...

— Ai Statului? Adică... și ai tăi, atunci. Insemnează că și tu plătești puțin nota lor în fiecare seară... Și atunci dacă tot o plătești... pe a lor, dece nu te-ai învita singur și pe tine, din când în când...

— Eu... eu, nu pot să fiu hoț!

Avea puțină dreptate... Dar mie tot mi-a fost milă de el...

— Și atunci cu banii pe cari-i ai, ce faci?

— Eh... îi strâng, zise el cu un sughiț! Un sughiț puțin dureros... Îi strâng și când ar mai fi nevoe de ei, știu de unde să-i iau... Cu banii ăștia tu ai stat aproape cinci ani la Paris... N'a fost rău!

— E adevărat, am stat cinci ani, dar mă gândesc că tu... n'ai fost niciodată! Și de tine e vorba acum...

— Eu... dacă m'aș fi dus, poate n'ai mai fi avut tu, spuse el din nou, cu o ușoară tremurare de glas...

Atâta bunătate, pe care o știam, m'a înduioșat... Dar nu știu ce demon mă îndemna să rămân feroce!

— Îi strângi banii, și tot nu-i ai, poftim! Fiindcă ai crezut că orice capital trebue să-și aducă renta lui, ți-ai dat banii cu dobândă. Ei bine Statul a venit și te-a declarat vinovat, iată! De ce-ai făcut economii... Legea nu te iartă și legea e toată țara, e toată lumea cu care tu habar n'aveai până acum, dar va trebui să recunoști că ești în conflict... Țara asta te consideră un spoliator, și conversiunea ți-a venit de hac!

— Eu în conflict... cu toată țara?... Spoliator!...

Ochii lui se făcură de jăratec, fața-i ardea ca sondele dela Moreni. Numai cu, continuam voluptuos și calm...

— ...banii tăi au fost jucați, așa dar, cum știi, la curse, de un domn cu monoclu pe care-l cunoști (și care ți-e puțin rudă) și de alt domn foarte gras, cu burtă, pe care iar îl cunoști dar care nu mai te cunoaște...

Ascultându-mă, tâmplele îi jucau în cap într'un ritm imposibil, iar ochii i se rostogoliau în orbite, ca niște cărbuni aprinși...

— O să ieșim cu parul la drum! zise el într'o explozie pe care a stins-o repede cu un pahar cu apă...

— Aș! ți-e frică de pușcărie! Și ai dreptate... După toate astea,.... să mai fi și pușcărias!

Spuneam lucrul acesta fiindcă eu știam bine ce va-să-zică „parul la drum" al burgheziului român... In timpul legilor de conversiune, tatăl meu care e un om de acțiune teribil, adunase în casa lui bătrânească pe toți cei cari împărțeau aceeași soartă cu el, iar eu mă sculam în fiecare dimineață în răcnetele cămătarilor!... Erau congrese cotidiane în această potolită casă!

O femee bolnavă pretindea că d. Nolică Antoneseu n'ar fi avut dreptul să-și cumpere mașină cu banii ei, tatăl meu susținea în fața acestui auditoriu că nu e responsabil de neșansa la curse a debitorului lui, iar un bătrân decorat, încă dela 77, se mulțumia să plângă în fiecare zi zestrea unor fete triste care se uită și a-

(Continuare în pag. 4-a)

In fața Ungariei

A fi aspru în eleganță și categoric în amabilitate, cred că sînt lucruri care aparțin acelei șlefuiri spirituale pe care o numim civilizație. D. N. Titulescu a creat deunăzi în Cameră un asemenea moment paradoxal, în care antinomiile ireductibile izbutesc totuși să se apropie sub puterea dominatoare a unui verb inspirat. L-am văzut încă odată în fața Ungariei, săltat brusc ca de nu știu ce resort tainic pus în mișcare de un fleac de protest al fruntașului minoritar Bethlen. Băiguiala minorității era prea măruntă pentru a constitui un motiv de dezbatere pentru ministrul nostru de externe. A fost numai un pretext pentru ca atitudinea românească să se ridice încăodată în fața Ungariei revizioniste.

Noi, românii, iubim pacea și armonia, dar nu putem ceda un singur pas din pămîntul nostru; noi recunoaștem superbele calități ale poporului maghiar, dar Ungaria milenară nu va mai fi niciodată. Ea a rămas un vis utopic, agitat de revizioniști. Dar un stat așezat pe temeiul etnic, cum e România, nu va consimți niciodată să se desființeze pentru a reînvia un sinistru strigoiu istoric. Adevărurile acestea care sînt fire de aur toarse din caierul sentimentului românesc, d. N. Titulescu le rostia atît de categoric și într'o formă atît de civilizată cum niciodată, dela războiu încoace, vreunul dela Budapesta n'a fost în stare s'o facă.

Eu sînt de felul meu un entusiast și, în momentul acela dela Cameră, l-am văzut pe Titulescu încă odată îmbrăcat în mantia de flacări a conștiinței românești. Este, dacă voiți, un costum solemn, de zile mari și grave, un costum de misiune. Sînt ani de zile, mai mult decât un deceniu mi se pare, de cînd Titulescu se îmbracă astfel la Geneva, la Paris, la Londra și'n toate conferințele internaționale.

El zice așa: Noi, românii, voim pacea și armonia Europei prin pactul Societății Națiunilor și numeroșii pui născuți din el. Și înțelege astfel: Noi, românii, vrem respectarea granițelor statului nostru. Căci, în condițiile geneveze naționalismul, pentru a fi efectiv, nu se poate exprima decât în largi formule internaționale, care sînt ecourile unor stări și unor drepturi consfințite de tratate și de pactul genevez plus adausurile lui. N'am făcut o anchetă, dar nu cred ca, după acel moment de elevație dela Cameră, să fi rămas vreun român indiferent la marea vibrație a intransigenții românești rostită prin glasul ministrului de afaceri străine.

Cineva îmi spunea după aceea: Titulescu e isteț, — s'a pus bine cu dreapta". Adică s'a răstit la Ungaria pentru a plăcea formidabilului curent naționalist din România...

Eu unul cred că jumătate din această aserțiune e adevărată. Și anume: că naționaliștilor nu se putea să nu le placă discursul profund românesc al ministrului de Externe. Dar ar fi — cum să zic? — aproape necuviincios să credem că asemenea atitudini grave și fundamentale pot fi urnite de-o ușoară cochetărie de oportunitate. Cînd curentul naționalist nu era încă fluviul de azi, glasul lui Titulescu plesnea și mai tare în urechea Budapestei. E același român în fața aceleiași cănoase absurdități maghiare. Și dacă e un om urît de moarte în Ungaria, cu violenta sălbăticie asiatică, ce-a zdrobit pe roată sfintele ciolane ale unui Horia, fiți siguri, camarazi, acesta e Nicolae Titulescu! Adînc impresionantă pentru noi a fost declarația aceea scurtă, scăpată ca un gemăt din ceeace arde ascuns și dedesupt pentru a da flacăra spiritului care se vede:

— Eu stau de ani de zile în tranșeea păcii!

E o confesiune și e sufletul întreg al unui om, care nu prea obișnuește să-și divulge în agora necazurile „din atelier", cum ar zice Octavian Goga. Căci tranșeea aceasta, măcar că se numește a păcii, e plină de noroaie pe care noi nu le știm, iar pe deasupra ei șuieră gloanțe pe care noi nu le auzim. Și cine știe — (eu nu sînt diplomat) — dar poate e mai ușor pentru o armată întreagă să stea în tranșeea războiului decât pentru un singur om în tranșeea păcii! Căci toată armata noastră din tranșeea păcii se numește Nicolae Titulescu. Atât e de adevărat cuvântul acesta, cu aparență omagială, încât în tot acest timp noi am uitat că trebuie să pregătim și o armată pentru războiu....

Pentru noi însă Ungaria nu ca Ungarie, nu ca un biet petic turanic cărpit pe buricul Europei, ci ca eventualități pe care le poate avea în spate, trebuie să fie punctul veghei celei mei acute. Peste toate cuvintele izolate, de pace și de apropiere, suspendate în stratosferă, realitatea care rămâne e că România și Ungaria sînt două ireductibilități asemeni ca două piscuri de piatră pe care nu le poți apropia cap la cap după cum ai vrea. Cunoașterea acestui lucru e o datorie de viață pentru noi.

Și fiindcă Sfarmă-Piatră e azi în toană bună, dece să nu recunoaștem că Liga Antirevizionistă, animată permanent de ziarul Universul, îndeplinește buna slujbă românească de semnalizare a primejdiei, ca un imens ecou dinlăuntru, multiplicat în milioane de suflete, al acțiunii externe pe care o desfășură d. N. Titulescu?

Ea e un semn văzut că românii sînt solidari cu ministrul lor din tranșeea păcii.

Par'că așa vine.

Juvenal

De Sfintele Sărbători ale Crăciunului

SFARMA PIATRA

va apare într'un număr sporit de pagini, cu zeci de clișee în culori și cu numeroase articole semnate de cele mai mari talente ale scrisului românesc.

Rețineți de pe acum revista la chioșcarul d-vs.

Incorigibilul burghez

(urmare din pag. 3-a)

cum cu jind la casa unui domn Zilberman, cumpărată, se pare, cu banii lor...

Dar ce-ați fi vrut să facă acești pitorești cetățeni?... Ei se considerau fericiți când izbutiau să aibă o audiență... cu d. Leonte Moldovanu, de pildă! Se întorceau acasă jovialí, convinși că „stăpânirea" se ocupă febril de ei — și nu o singură dată tata a uitat să mănânce de bucurie, după o atât de fructuoasă audiență.

De aceea eu am continuat să-i spun — fiindcă, în definitiv, cine nu izbutește... însemnează că n'are dreptate! Și tatăl meu cu siguranță că nu avea. Nu avea nici el și nici cei cari seamănă cu el...

— Statul am urmat eu, fără să mă intimideze revolta lui, statul acesta care e pus, cum știi, să facă ordine, te pândește!

Încă mai ai ceva, mi se pare... Fiindcă, în definitiv, conversiunea te-a lucrat la un singur buzunar numai,... Pentru celălalt... o să se mai găsească alteeva, firește,... o expropriere... o stampilare de bani și, odată, când nu te aștepți... hat! statul... iar o să te declare vinovat...

— De ce sunt vinovat! răcni el...

— Păi... știu și eu! Dar... uite-așa! Ești...

M'am dat puțin la o parte. Devenise amenințător... Știu și eu! Poate în minutul acela nu mai era burghez...

Și așa, de departe, am continuat, căci aveam o sadică plăcere să-mi execut „adversarul" până la sfârșit...

— Ai crezut că ești liber, că nimeni nu ți-ar putea arunca piatra... Exagerezi! In minutul acesta ești de mult azvârlit oprobiului public: ești „cămătar"!

— Cămătar!

— Exact! așa cum îți spun. Și dacă vrei să știi...

El făcu un gest... care mă implora. Un gest de grație.

— Ascultă, mă, băiatule (mă lua cu binișorul acum!), ascultă bine... Tu ai învățat, ca și mine economia politică. Știi că orice capital aduce o dobândă. Prin asta trăește! Tu știi rostul capitalului, că doar te chemi om „de dreapta" și bați mereu câmpii cu Maurras, al tău... Ei bine iată ce spune undeva, acest idol... care nu trăește la noi.

— Le capital... cette chose sacrée... Fondement de tout ce qui est... Espoir des générations à venir... détient le tresor de nos ancêtres... Exprime le visage d'incessantes créations...

Frazele mă zguduiau cu monumentala lor cadență. Transfigurat, ascultam. Era un imn înălțat pe coloane de marmură. Nu îndrăznesc să-l mai repet — îl găsiți în Au signe de Flore.

Tatăl meu a închis cartea, nu mai puțin emoționat. Apoi a reluat, cu alt patetism...

— Banul este un capital ca și marfa negustorului, ca tot ce reprezintă o muncă trecută și care-și așteaptă rodul. Iar dobânda e prețul cu care eu vând o folosință. Și acum să facem o socoteală. Această „dobândă" cu care eu mi-am împrumutat capitalul nu era decât de două ori mai mare față cu „înainte de războiu". Ori toate mărfurile se vindeau cu de 40 de ori mai mult... Ar fi fost normal ca dobânda capitalului meu s'o multiplic și eu cu 40, ca să pot răspunde prețurilor ce mi se cereau. Dobânda mea n'a fost totuși decât de 18—20 la sută când înainte de războiu dobânda oficială, pe care o lua Statul în toate întreprinderile lui trecea de 9 și de 10 la sută. Așa dar numai de două ori mai mult, față de cota 40 cu care se ridicaseră toate prețurile, renta, chiriile, tot. Un moșier vindea vagonul de grâu — renta capitalului lui — cu peste de 40 de ori mai mult față de „înainte de războiu", la fel își închiria proprietarul camera la hotel. Capitalul meu totuși se mulțumea să producă numai de două ori mai mult.

Și atunci... ce economie politică ai învățat tu! Cum aș mai fi eu „cămătar", speculant!

Eu care încurajez producția dând, cu „munca mea acumulată" (definiția clasică a capitalului...) posibilitatea de noui creații, și care pentru asta m'am privat, am suportat o disciplină...

Se exalta, vorbind. Teoretic, mărturisesc că acum îmi era mai greu să-l combat... E adevărat că toate tratatele de economie politică, spun cam așa. Dar eu tot am vrut să-i răspund, pentru că burghezul acesta provoca, indigna cu logica lui, avea le tort d'avoir toujours raison — și apoi, într'un singur cuvânt, voiam și eu să fiu la pas cu timpul în care trăesc... N'aș fi putut așa dar să nu-i dau replica!

— Ei... cu toate astea, dom'le, tot n'ai dreptate! Așa spun și toți economiștii noștri...

— Care economiști...

— Iată, d. Cusin, de pildă... dela Institutul social român.

— ?...

— Și d. Scutaru — alt economist (dela ziarul Ordinea).

Tata acum nu mai mi-a răspuns nimic... M'o fi disprețuit? Nu știu... Simțise poate că era în orice caz un „tip antipatic". Atât!

Dar l-am văzut, agitat, că s'a retras... Il priveam cu un singur ochi, fără ca el să mă vadă... Era la biroul lui acum. Scria. Scria pentru mine...

Iar seara s'a strecurat în camera mea, timid, aproape străin, fără un cuvânt. Apoi a pus o scrisoare pe masa mea de lucru... A luat-o pe urmă... a stat puțin... și mi-a așezat-o subt pernă. Eu am găsit-o târziu, când a fost să mă culc. Și după ce am citit-o, — am plâns... până dimineața.

„... Discuția cu tine, aseară, nu mai putea continua. Tu mi-ai adus argumente la care nu mai trebuia să răspund... și nume de economiști pe care nu le cunosc! Probabil că n'am învățat destulă carte. Dacă am strâns ce am... și chiar ce nu mai am, am făcut-o pentru tine, cum oricare om de seama mea o face pentru copiii, pentru viața lui cea mai îndepărtată... Și orice-ar mai fi, peste toate câte au fost, eu voiu continua încă să strâng, fără să te întreb pe tine, dar pentru tine, pentru ca tu, pe piatra pe care datori suntem s'o punem fiecare sub picioarele celor cari vin după noi,... să te înalți mai sus... să duci mai departe tot când eu voiu muri".

...Scump, incorigibil burghez, așa cum ești și cum eu nu sunt deloc, — cât de mult te iubesc...

Toma Vlădescu

Viaţa de basm şi de aur a lui S. Labin

(Urmare din No. 4)

Saniel Labin şi Adolf Ştern continuară escrocheriile. Lumea lua cunoştinţă despre noi pogromuri din România, tot mai violente, tot mai dese, şi din America soseau tot mai mulţi dolari. Chiar şi Parisul se înscrise prin lojile evreeşti cu 500.000 franci la „Centrala de propagandă pentru ajutorarea evreilor români". Saniel Labin plecă să-i încaseze cu delegaţie din partea d-lui „preşedinte" Ştern. Dar la punctul Valorbe-Pontarlier (graniţa franco-elveţiană) spionul fu arestat din nou. Ştern făcu grabnice demersuri şi Saniel putu astfel să ajungă la Paris, de unde încasă ajutoarele.

Speriat de vigilenţa poliţiştilor elveţieni, Labin nu vru să se mai înapoeze la Zürich.

El rămase două luni la Paris, locuind la Grand-Hotel şi mintind pe şef-rabinul de acolo că a expediat banii la „Centrală" printr'un curier...

Centrala se mută la Lausanne...

Exasperat, Adolf Ştern, somă pe Labin telegrafic să se înapoeze imediat cu francii în Elveţia, fiindcă altfel va fi silit să-l denunţe marelui rabin.

Peste două zile cei doi escroci se întâlniră la Zürich, şi, ca să scape din raza poliţiei, se mutară la Lausanne. Iată ce scria Ştern aceleaşi prietene a lui despre care am pomenit în numărul trecut (facsimilul 1).

Cekul din America

Un nou val de calomnii împotriva României oligarhice, a Dinastiei, a armatei noastre, determină lojile masonice evreo-americane să trimită „Centralei" un nou transport de dolari.

Cekul de cincizeci de mii dolari sosi la Legaţia Statelor-Unite din Berna. Ştern şi Labin veniră să-l ridice. Dar, spre marea lor surprindere când vrură să se legitimeze, secretarul de legaţie îi opri: „Nu e nevoe. Dv. ne sunteţi cunoscuţi ca spioni germani şi escroci internaţionali. Poftiţi afară"...

Cekul a fost expediat după aceea U. E. P. la Iaşi.

Iată o altă scrisoare a lui Ştern (facsimilul 2).

Dela Berna Labin-Ştern plecară la Basel.

Preşedinte al evreilor de acolo era un mare bogătaş Dreyfus-Brotzky. Ei demonstrară acestuia cu tăeturi din gazete, cu manifeste şi memorii redactate la Zürich şi Paris, deci cu documente... că evreii din România mor ucişi cu miile sub cuţitele măcelarilor antisemiţi.

Dreyfus-Brotzky le dădu plângând 300.000 franci elveţieni.

In Septembrie 1917 Saniel Labin şi Adolf Ştern plănuesc un turneu de „propagandă" în America. Se dezlănţuí o nouă furtună de infamii contra României sălbatice, ca să prepare atmosfera peste ocean; spionii, cu ajutorul masoneriei elveţiene făcură rost de paşapoarte, îşi luară bilete pentru ei şi familiile lor (vaporul „Rochambeau", via Paris-Bordeaux New-York) dar în ajun de plecare Saniel şi Adolf avură o discuţiune violentă pe chestiuni băneşti şi călătoria fu, astfel, contramandată. Cei doi spioni se despărţiră definitiv...

Se însoară cu sora nevestii...

După ruptura cu Ştern, Saniel Labin fugi la Paris. Aci făcu restul războiului pentru unitatea naţională...

Intre timp se înamoră de sora nevesti-si, trăi o vreme cu ea în concubinaj şi sfârşi prin a o lua în căsătorie...

După război Labin rămase „francez" la Paris. Evită — şi pe drept cuvânt! — să dea prin România.

El duse mai departe campania antiromânească, stând mereu în legătură cu „Alianţa Izraelită Universală".

Cum a intrat la „Adevărul"

In 1924, după eliminarea lui Rosenthal din conducerea întreprinderilor „Adevărul-Dimineaţa", şease luni mai târziu, Avrum Brauer (C. Graur) suferi un puternic şoc nervos şi fu internat într'o casă de sănătate din Viena. Progresând boala, codirectorul ziarului „Adevărul" fu transportat în Italia.

Aflând de nenorocirea lui Brauer, S. Labin, prieten vechi al acestuia, veni dela Paris în Italia. Il văzu pe nebun şi rămase mai multe săptămâni lângă el.

In această epocă el obţinu dela Costică semnătura că, de bună voe şi în deplinătatea facultăţilor lui mintale, îi cedează jumătate din acţiunile societăţii anonime „Adevărul"... Astfel ajunse Saniel din Botoşani coproprietar şi, deci, codirector în Sărindar.

Timp de un an nimeni nu ştiu despre actul de cesiune al lui Grauer. Chiar el care se reînsănătoşise, nu ştiu nimic.

In 1925, însă, Labin scrise la „Adevărul" că nu mai poate sta la Paris şi că va veni în ţară ca să-şi valorifice drepturile... Scrisoarea căzu ca un trăznet la Bucureşti. Se bănui numai decât că escrocul a profitat de turburarea lui Costică Brauer; dar cui îi convenea să spună că directorul ziarelor „Adevărul-Dimineaţa" a fost cu un an mai înainte nebun şi că în această vreme de irresponsabilitate Labin îi luase semnătura pe un act nevalabil?

O notă în „Viitorul"

Dar nici nu fu timp pentru discuţia problemei, fiindcă Labin, curând după scrisoare, sosi el însuşi în ţară ca să intre efectiv la conducerea ziarelor...

Firesce că lui Şmil Pauker nu putea să-i convină un escroc mai mare decât el în sânul întreprinderei, şi de aceea el alergă la Al. Mavrodi, bun prieten al său şi directorul ziarului guvernamental „Viitorul", cu care aranjă o bombă lui Labin.

A doua zi apăru în „Viitorul" o notă drastică: „Escrocul, dezertorul, spionul, calomniatorul Românieil... Să fie arestat S. Labin"....

Pauker fugi cu notiţa la hotel şi o puse lui Saniel subt nas:

— Fugi din ţară, că te aresteaza, dragă Labin. Siguranţa e deja pe urmele tale....

10.000 franci leafă pe lună

Saniel Labin se îngrozi, dar nu într'atât încât să-şi uite interesele:

— Bine, fug, dar eu trebue să trăesc la Paris. Imi asiguri, deci 10.000 franci francezi venit lunar şi câte două călătorii gratuite pe an în România, când voi crede eu, ca să-mi vizitez întreprinderile.

Pauker nu se tocmi. Dădu în scris pe loc, iar Labin părăsi ţara peste noapte.

Viaţă de basm şi de aur.

Formidabilă viaţă!

Fecior de haham botoşănean, hoţ de trenuri, delapidator, dezertor, spion, patron în Sărindar, în sfârşit, — acesta este Saniel Labin.

Numele lui nu-l veţi găsi niciodată în „Adevărul". Plătit ca un rege, el stă la Paris, şi, din când în când, trimite la Bucureşti articolele acelea agramate, stupide, pe care le semnează I. — prescurtarea latinescului „Iunius"...

A, labinul roşu şi mărunţel, care primeşte de cinci ori salariul lui *Jacques Bainville*, dela *„Academie Française"*, parisianul cerscut între lighiane şi pe genunchii fetelor din cupleraiul de acasă, latinul acesta, în sfârşit, v-a dat gata, v-a uluit!

In fostul altar din Sărindar, e drept, el intră destul de rar. Dar ultimele foi din Evanghelia Bisericei, vă asigur, sânt la el. Le veţi găsi oricând înfipte în cuiul closetului dela Paris...

Da, da, Saniel Labin e cel mai bandit dintre banditi!

Al. Gregorian

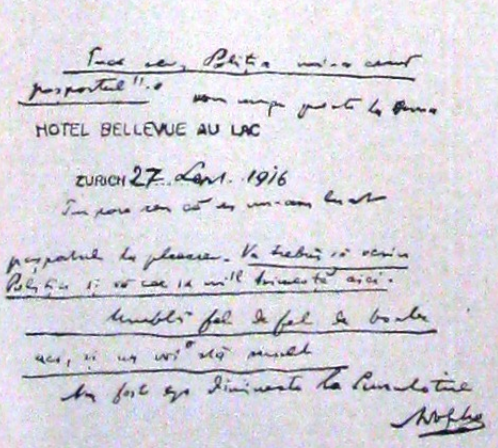

HOTEL BELLEVUE AU LAC

ZURICH 27. Apr. 1916

„Incă aici poliţia mi-a cerut paşaportul!!... vom merge poate la Berna.

Imi pare rău că nu mi-am luat paşaportul la plecare. Va trebui să scriu poliţiei şi să cer să mi'l trimeaţă aici.

Umblă fel de fel de vorbe aci, şi nu voi sta mult.

Am fost eri dimineaţă la Consulatul...

Ad. Ştern".

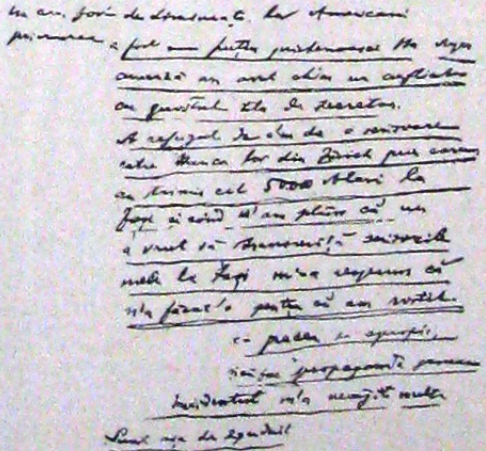

„Eri am fost de dimineaţă la Americani. Primirea a fost puţin prietenoasă. Ba după amiază am avut chiar un conflict cu grozavul ăla de secretar.

A refuzat de a'm da o scrisoare către Banca lor din Zürich, prin care au trimis cei 50.000 dolari la Iaşi şi când m'am plâns că nu a vrut să transmită scrisorile mele la Iaşi, mi-a răspuns că n'a făcut-o pentrucă am rostit că pacea se apropie şi că fac propagandă germană.

Incidentul m'a necăjit mult.

Sunt aşa de zguduit".

Sfarmă - Piatră

apare Joia cu colaborarea marilor talente ale scrisului românesc şi a inegalabilului Aurel Dragoş

Abonamente: 300 lei anual
175 pe 6 luni

Redacţia şi Administraţia: Str. Agricultori 45. / Tel. 3.76.05

La redactia ziar

(Fragment din romanul „CASA STUDENȚEASCA")

Cap. II

Ziua de abia intra înăuntru pe niște scări întortochiate și murdare și prin geamul dela ușa pe care o păzea, uneori, Soare. Sala de așteptare a ziarului „Trâmbița" era un culoar lung și întunecos de hotel periferic cu fețe. Aerul era înăbușit. Mirosea a vechi, a mucigai, a formol, ca într'o galerie de morgă. Într'un colț, o sobă de fier înroșită de foc duduia luminând pereții soloși, tapetați cu afișe colorate. Aproape de intrare o bancă lungă de lemn din acelea cari se văd în unele gări răzlețe unde, sărbătorile, lumea de provincie vine ca să vadă trenurile cari sosesc și cari pleacă.

Așteptarea, semiobscuritatea, tăcerea incrementită în cutia aceea strivitoare a coridorului, dogoreala tuciului, necunoscutul neliniștitor dimprejur, gândurile cari mureau împinse în adâncuri negre de alte gânduri noui inegale și fugare — totul era neprietenos apăsător. Îl năpădiră amintirile, visurile devastate de crivățul mizeriei, ceasurile de luptă, de risipire idealistă și inutilă pe foile cărților.

Dar uneori ceva din adâncurile rasei lui, mai tare decât amintirile, îi alunga viziunile sumbre, și viitorul îi apărea limpede. Erau atunci scurte popasuri de destindere. Își ridica fruntea cu semeția tuturor strămoșilor din el, și ochii îi căpătau sclipiri de oțel. Pe urmă, îl cuprindea iarăși desnădejdea în fața zilei de mâine. Îi svăcneau tâmplele, pumnii i se încleștau și avea senzația că se sufocă, pironit acolo de o veșnicie.

In singurătatea aceea, clocotul lumii de afară era un murmur slab. Timpul nu se mai rostogolea monoton și trist ca alte ori, ci, îndărătnic se oprise chinuitor deasupra nervilor pe cari îi subția, îi sgândăra, îi rupea. Nici odată așteptarea nu i se păruse mai lungă. Îi ardeau mâinile, fața, trupul. Febra i se urca în sânge și-i mistuia voința. Ar fi vrut să se ridice, să iasă afară în lumină să-l bată vântul rece de toamnă și să plece de acolo, unde nimic nu era însuflețit și se simția părăsit și istovit. O împotrivire ciudată îl ținea însă pe loc: va veni poate și se va ține de cuvânt...

Și Mihai Albastru se înviora din nou. Casa studențească îl purtase, în definitiv, noroc. Îi erau închise toate drumurile cu o zi înainte, și dintr'odată, în noaptea în care rătăcise prin ploaie și frig, simțind cum se pulverizează tot în fața vieții, destinul său se schimbase. Au trebuit pentru asta numai câteva vorbe. E neînchipuit de mare puterea cuvântului. Cuvântul este viața pe care el o modelează și o toarnă în tipare mereu noui. Este de cele mai multe ori banal, stupid, lipsit de semnificație, dar el e nădejde, e spaimă, e vis, e suferință.

„Leule, să vii la mine, la ziar, poate te-oi lua pe lângă mine!" — își aminti de ceeace-i spusese Paul Gladian. In sfârșit, un viitor. Ceva sigur. Nu va mai merge în bobote prin ceață ca până atunci.

Picioarele nu i se vor mai împletici obosite spre ținte invizibile și nu va mai îndura ca până acum atâtea mizerii. Cum de putuse fi atâta de nepăsător până atunci? Cum a avut puterea să aștepte zile și nopți în șir neprevăzutul acela, întâmplarea dela „Casa studențească?" Ce ar fi fost dacă, umbră necunoscută, ar fi trecut mai departe, undeva, ori unde, și dacă numai acolo unde l-a descoperit Paul Gladian nu s'ar fi refugiat?

— Există — gândi Mihai — un anume determinism. Sunt întâmplări cari frâng cursul vieții. Sunt forțe din afară cari nu pot fi dominate de nimeni, ori câtă voință li s'ar opune. Imponderabilă hotărâre. E inutil să te împotrivești lor. Predestinație. Poate se sfârșește aici ciclul de umilințe. Este un Dumnezeu imanent lumii. Nu e nimic nepriveghiat de el...

Soba duduia mereu și ținea par'că un ison obsedant melodiilor dela „Casa studențească" ce-i băzâiau în urechi. Căldura ei îi dogorea obrazul și alternanța aceea între descurajare și încredere în sine, călirea spiritului său optimist într'o așteptare lungă la capătul căreia nu se știa ce poate fi, și decălirea lui în puterea tinereței biruitoare, după ce trecea printr'o stare neutră, de apatie completă, îi măreau febra.

Era totuși, bine în sala aceea ca un penar, cu aer îmbâcsit, cu pereți murdari.

— E aici anticamera viitorului meu — își spuse Mihai Albastru.

Dincolo, în odăile acum închise pentru el, va plămădi idei și va conduce lumea aceea din stradă de care se va izola și o va chema la Adevăr. Nu-și va uita nici generația lui. Va cere pentru ea dreptate, și pâine. Va fulgera așezarea putredă a Statului democrat. Va provoca discuții și procese de redresare morală, de restaurare a valorilor, de tonificare a vieții naționale, de deparazitare generală; va cere „numerus clausus", îl va impune. Va scrie ce va voi. Va face numai ceeace conștiința îi dictează că e bine, că e moral. Va lupta, împotriva răului pe care îl găsea încuibat pretutindeni. Tinerețea are drepturi regaliene, drepturile forței, ale ideilor-forțe. In virtutea lor, să ia frânele, să conducă în spiritul înoltor al vremii, să comande. Bătrânii să treacă la ovarie, să-și vindece varicele sufletești... Și el se vedea crescând în propriii săi ochi și cum domină cu inteligența și cu talentul generația sa. Avea atâtea de spus, fiindcă învățase, suferise și muncise, fiindcă nădăjduia, și spiritul lui se obișnuise cu problemele cele mai grele. Va fi, în sfârșit, o forță necontestată, cineva cunoscut, va ești din anonimat, va avea prestigiu neștirbit și se va impune dela început opiniei publice, țării, pentrucă va avea prilejul să se realizeze integral, să se manifesteze în libertate, în coloanele unui ziar mare și temut.

Trăsăturile feței lui Mihai Albastru deveniră grave. Nu se simția predestinat pentru misiunea de a schimba lumea din temelii, dar în puritatea lui sufletească găsea destulă încredere ca să pornească o luptă nouă. Și apoi nu era singur. Paul Gladian era protectorul lui. Marele gazetar avea un renume bine stabilit. Era generos, drept și înțelept. Și pe cuvântul său oricine se putea bizui. Pe urmă mai era și Alina. Poate are s'o revadă. O va întâlni, o va revedea cu siguranță. A fost singura ființă care, la „Casa studențească", i-a arătat înțelegere. Gazetar cu posibilități, o va proteja. O va dogori cu tot soarele iubirii lui ca să-i înflorească mugurii sufletului cald și blând ca o miea.

— Domnu', pe cine așteptați dumneavoastră? — îl întrebă un om îmbrăcat în veston milităresc, jerpelit, fără nici un nasture, cu pieptul păros, descoperit, cu pantalonii de aba mototoliți în fășiile moletierelor albe, rusești, cu bocanci legați cu sârmă de covrigi. Apăruse ca din pământ. Era omul de serviciu, Soare.

— O slujbă? — vru să ghicească Soare.

— Pe d. Gladian.

— Eu sunt Soare, portarul. Și eu îl aștept. Răsuci o țigare, trânti un butuc în gura sobii și se apropie de Mihai:

— E greu astăzi cu slujba, domnule... Și ca și cum ar fi urmărit un gând vechi al lui, pe care simțea nevoia să-l împărtășească cuiva, continuă:

— Eu, domnule, muncesc de pomană. N'am nici un căpătâi în lumea asta. După război, când m'am întors acasă, n'am mai găsit pe nimeni. Nevastă-mea și copilul muriseră, iar coliba era dărâmată de bombe. Pământ nu mi-a dat, măcar că am fost rănit de două ori. Ce să fac? Am venit la târg și m'am aciuiat aci, la boerul ăsta mare — n'ar mai fi! De! — mi-am zis: tat'so om, bunică-so la fel. El face politică cu ovreii lui d'acilea, dela jurnal... ce să facă altceva? Și are și gazetă. De un om de dărvală care va să zică are nevoe. Și așa s'a făcut c'am ajuns portar aci la „Trâmbița". Numa' că treburile nu merg bine. Nu că mă alungă cineva. Dar nu-mi dă leafă. Ci-că să stau să închid ușa, s'o deschid, să întreb pe fiecare ce vrea, să spun mereu mincinoși: ba că ăsta nu-i aici, ba că celălalt are treabă, dar pe veresie! Dacă cineva îmi dă bacșiș — bine. Dacă nu — iar bine...

Și Soare și-ar mai fi spus necazurile lui Mihai Albastru, dacă n'ar fi intrat în sală, jovial, Paul Gladian.

— Să trăiți domnule Gladian!

— Ura, cu dragoste, bonjour,... tu ești mă, leule?

— Eu.

— Bun! Bravo! Cum zici că te cheamă, bre?

— Mihai Albastru.

— Așteaptă-mă aici, mă, Albăstrică...

Soare se puse în calea lui Gladian.

— „Să-mi dea leafa, că plec.

Paul Gladian scoase din buzunar, un pol și i-l întinse.

— „Nu pomană! Vreau dreptul meu. Uite, până aici am stat în timpul răsboiului în nămolul din șanț". Nu mai pot!

Soare își duse o mână care tremura, galbenă, osoasă, cu pielea crăpată, la gât, ca să arate până unde se înfundase în noroiul din tranșee și ca semn că nu mai poate.

— „Ai să mori în stradă ca dreptatea ta! Și întorcându-se către Mihai Albastru, Paul Gladian adăugă:

— „Un beț!"

Mihai se simți solidar cu Gladian. Desigur era beț, acest om. Altfel, nu l-ar fi repezit așa protectorul său, care i-a spus să aștepte să-i comunice în sfârșit marea bucurie, cea dintâi adevărată din toată viața sa: că viitorul său este asigurat.

Paul Gladian trecu în cabinetul său și-și cercetă corespondența. Nu era nimic interesant. Un cunoscut din Piatra Neamț, îl rugă să intervie să fie mutat cu serviciul în București. Un prieten de demult, putred de bogat, stabilit prin Basarabia, îi cerea relații asupra crizei de guvern și-l ruga să sfătuiască în ce partid să se înscrie ca să aibă siguranța că nu va rămâne în opoziție. Un altul, din Cluj se interesa dacă banca la care a depus banii, nu-i pe pragul falimentului, așa cum se svonise în ultimul timp. In sfârșit, ultima scrisoare era dela un necunoscut, care-l întreba — și-i dădea adresa ca să-i răspundă — dacă nu va fi răsboi.

Plictisit, aruncă scrisorile la coș și sună prelung cu gândurile răvășite după noaptea aceea albă, pe care o petrecuse la Maxim Bar și la „Casa Studențească".

Veni Soare mormăind. Paul îi dădu ordin să comunice lui Harry Barbu, reporterul de fapte diverse, să vină la el în cabinet de îndată ce va sosi la redacție și-l concedie apoi energic.

Pe urmă privi în stradă și se uită la ceas cu îngrijorare. Trecuse ora hotărâtă și nu se întâmplase nimic. Strada era pustie. Își făcu mâna pâlnie la ureche ca să audă mai bine.

De departe, mașini, tramvaie, trăsuri. Era șgomotul obicinuit și neurastenizant al Capitalei, și atât. Vechea sa experiență îl liniști însă îndată. Nu i se întâmplase nici odată să dea greș și de data asta mai cu seamă prevăzuse totul.

La gândul că Eduard Ornico va fi ministru de interne se înveseli. Își așeză bine, fără grabă, perna pe scaun și după ce își rezemă capul pe biurou, încercă să aținească. Paul Gladian era mulțumit, măcar că ar fi avut poftă să doarmă comod.

rului „Trâmbița“

De AL. GREGORIAN și C. STAN

Satisfăcut, se gândea la viața sa liniștită și la culmile pe care ea le-a atins.

Făcuse războiul la serviciul cartografic al armatei, la popota regimentului 60 Infanterie, la marele cartier general dela Iași.

La patruzeci și trei de ani avea multă experiență gazetărească și patru clase primare. Era gros. Cel mai gros dintre toți reporterii Capitalei. Era roșu de vin, roșu de trai bun. Avea gușa intocmită în două terase, fălci bogate și surpate mult peste guler. Gât propriu zis nu avea. Din nodul cravatei care se ascundea sub guși și până sub bonurile pălăriei, totdeauna maron, capul otova, avea înfățișarea unei monstruoase pere pergamute. Mustăți nu purta. Sprâncenile păreau pârlite mereu cu lumânarea.

Ochii mici, scobiți oblic în gâvane, înotau într'un fel de lichid gălbui ca puroiul. Erau mereu tulburi și tiviți de conjuctivita nopților nedormite. (Reportajul politic se face noaptea — spunea el).

Inainte de a intra în gazetărie Paul Gladian avusese atelier de tapițerie în strada Minotarului. După războiu imediat a ajuns intendent și apoi administrator la ziarul „Indreptarea“, fiindcă il cunoștea Mareșalul Averescu dela Cartierul general. Dela „Indreptarea“, a trecut la „Epoca“. Prinsese oarecum meșteșugul reportagiului și „făcea“ aci faptele diverse. Dela „Epoca“ a fost „solicitat“ de Enacovici la „Cuvântul“ ca .să facă“ partidele politice. La „Arcul“ a fost consacrat definitiv reporter politic, iar la „Trâmbița“ a ajuns pe drept cuvânt cel mai temut gazetar.

Purta haine maron sau bleumarin. Nici odată alte culori. Baston noduros de bambus afumat, stylou cu măciulie de aur și blok-notes în buzunarul stâng. Pe burtă se decorase cu un lanț de aur. Lanțul ceasului. La gazetă semna prescurtat P. G. sau P. Gladian. Miniștrii, deputații, toți oamenii politici din toate regimurile il apreciau pentrucă le era teamă de el. Era spaima șefilor de cabinet. Pe aceștia îi disprețuia și îi injura: „spioni și mucoși!“ Intra peste tot neanunțat, țipa la telefon, trântea receptorul în nas, tutuia pe toată lumea. Subsecretarilor de Stat le spunea „tu“, pentrucă erau mai tineri decât el și debutanți în „politica mare“; miniștrilor, la fel, dar fiindcă erau de-o vârstă cu el sau fiindcă îi „avea la mână“.

Rareori spunea cuiva „domnule“ sau „domnule ministru“ și asta la început, numai pentru scurtă vreme. Avea reputația unui reporter discret și aceasta îl făcea accesibil între culisele tuturor partidelor politice. Știa ce a spus Ionel Brătianu lui Octavian Goga la Scroviștea când a murit Regele Ferdinand. Cunoștea cuprinsul scrisorilor lui Vaida către Maniu, știa cu precizie pe cine va ataca doctorul Lupu peste două zile la Camera Deputaților, unde va pleca Dinu Brătianu, când va veni Iorga dela Văleni, cum lucrează Regele, cum învață Voevodul Mihai, când va ploua și când va cădea guvernul. Gladian era bine informat și cu o memorie puternică.

Pentru fiecare ministru, pentru fiecare om politic avea câte o știre care interesa. Când întâlnea un guvernamental, îl lua deoparte, îl încingea cu brațul pe după șale și-i turna în pâlnia urechii informații din tabăra opoziției.

Acesta îl aprecia serviciul și-i dădea în schimb știri din celălalt lagăr. Când Paul Gladian intra în cabinetul unui ministru, unde se mai aflau și alți ziariști, plutonul de reporteri era concediat; numai el era reținut pentru „o chestie particulară“. După două minute reprezentantul „Trâmbiței“ ieșea grăbit din cabinet și pornea la alt minister sau la alt om politic sau la restaurantul „Modern“. Din buzunarul stâng scotea urechile alături de blok-notes un plic galben, oficial, plin cu bancnote albastre — dela zece mii lei în sus; sub cota zece mii refuza plicul. Era „chestia particulară“.

Bărbaților politici din opoziție le ducea informații despre starea de nervi a regimului, despre fricțiunile din sânul guvernului, despre indispozițiile Palatului. Culegea în schimb alte știri, își rezolva „chestia particulară“ și pleca mai departe.

Paul Gladian era o bursă ambulantă de știri la care specula și câștiga întotdeauna singur și sigur.

Când cutare om politic ori cutare membru al guvernului avea de lansat un svon, se adresa lui Gladian. In douăzeci și patru de ceasuri, știrea falsă făcea ocolul presei interne, era telegrafiată în străinătate și... desmințită prompt de cealaltă tabără tot prin Gladian. De acea „Trâmbița era totdeauna bine și obiectiv informată. Chiar membrii guvernului se sabotau reciproc tot prin Gladian, își râvneau departamentele și alimentau campanii contra altora în coloanele „Trâmbiței“.

Paul Gladian știa să speculeze bine situațiile tulburi. Executa manevre temerare de opinie publică, deslănțuia manifestații tinerești sau patriotice pentru a crea diversiuni, era mereu la curent cu alegerile și cu frământările din lumea studențească, avea „evidență“ de conducătorii studenților și-i cunoștea personal pe toți.

Faptele acestea îi dilatau enorm prestigiul, căci folosea informațiile magistral, ca un strateg neîntrecut.

Nu-i păsa că lumea știa despre el că făcea afaceri, că vindea tot ce vedea și auzea, că a făcut avere de nabab.

Avea conștiința parvenirii sale dela starea sa de tapițer mizerabil la aceia de Richelieu al presei și de acesa era cinic.

El nu scria niciodată. Știrile sau chiar reportagiile semnate P. G. sau cu numele său complet erau scrise de altcineva.

Nu știa să scrie. Ca să evite situațiile jenante, după ce culegea știrile se oprea la restaurantul „Modern“ și ocupa cabina telefonică:

— „Allo, „Trâmbița“? Cine e acolo? Secretarul de redacție? Baum, tu ești mă? Dragă, sunt grăbit. Am o chestie mare. Scri-o repede, că trebuie să plec. Președintele de Consiliu n'a fost oprit la Palat.

Mare tâmbălău în guvern. Miroase a colivă... Intinde-o pe trei coloane și semnează-mă. Spune-le ălora de pe sală să mă aștepte“.

Baum, secretar de redacție vechi, cunoștea de câțiva ani trucul cu graba; scria reportagiul la ultima oră și semna P. G sau P. Gladian. Gazetarii cunoșteau procesul ăsta de creație al lui Gladian și îl porecliseră „Guristul“, fără să aibă însă curajul să i-o spună vreodată în față. După ce vorbea la telefon, Guristul lua un aperitiv și pornea spre redacție. Intra în cabinet, primea audiențe, aranja afaceri, dădea telefoane, fixa întâlniri cu femei samsari și cu samsari masculini și pleca apoi istovit spre casă.

Gasa lui Gladian era o vilă mare, stil modern, în parcul boeresc „Delavrancea“.

Aproape toți oamenii politici contribuiseră la zidirea ei cu câte un perete, un tavan, un portal, o fereastră cu geamuri scumpe, înflorite cu acid fluorhidric, o treaptă de marmură sau ajutaseră la cumpărarea mobilelor lui parisiene.

Vara Gladian își lua colecția de dicționare roșii: („Cum se scrie și cum se pronunță“), „Românul în Franța“, „Românul în Italia“, etc.) ca să poată cere de mâncare, băuturi, plata și restul de bani și pornea spre stațiunile răcoroase ale Europei.

Se întorcea din concediu numai atunci când viața politică începea să se desfășoare din nou într'un ritm uite : toamna. In câteva zile se punea la curent cu toate evenimentele și cunoștea mai bine decât toți ceilalți reporteri, situația politică.

In anul acela venise mai de vreme în țară. La Karlsbad se întâlnise cu Eduard Ornico, care-l trimisese la București înainte de a-și fi terminat cura, pentru al ține în curent cu unele lucruri din tabăra guvernamentală. Trebuia să-l informeze regulat și cu multă preciziune asupra raporturilor dintre membrii guvernului, ca să știe care dintre miniștri a căzut în disgrație.

Cum Eduard Ornico avea pretenția că se pricepe la orice, îi era indiferent locul pe care-l va ocupa în guvern.

— „Ministru să fie, asta e important — îi spusese lui Paul Gladian la despărțire. In caz de nevoe, forțează nota... aranjează un scandal, compromite pe cineva, pregătește-mi în sfârșit cum crezi, în fața opiniei publice, drumul spre minister. Incolo n'avea nici o grijă; aranjez eu“.

TRANSPORTURILE IN U. R. S. S.

Vedere generală a gărilor: Belopolié, Vodianaia și Romodan

(Desen din Pravda)

DOCUMENTE

Adevărul asupra Germaniei

Contribuțiuni la studiul ravagiilor ce a făcut minciuna la noi

Printre adevărurile cari trebuesc stabilite acum când, cum am mai spus, o nouă perioadă istorică începe pentru poporul nostru, este că pentru a fi depărtat de aliații noștri de treizeci de ani, a fost hrănit cu cele mai grosolane, cu cele mai oribile minciuni asupra poporului german. E drept că această campanie a minciunilor a fost dusă cu abilitate diabolică în lumea întreagă. Dar sunt popoare cari din punctul de vedere cultural sunt atât de bine pregătite, în cât asemenea campanie și asemenea minciuni se izbesc de bunul simț și de conștiințele lor. Apoi sunt popoare cari prin situațiunea lor geografică sunt în afară de bătaia puștei, așa că chiar dacă un moment li s'ar turbura judecata asupra unui popor ca cel german, consecințele ar fi trecătoare și nu grave. Dar poporul nostru, ținut în ignoranță și obișnuit în atmosfera falsă și mincinoasă, nu se găsea nici în situațiunea de a fi înarmat împotriva calomniatorilor neadevăruri cu care era hrănit, se afla însă în zona războiului însuși. Consecințele la cari au dus la noi campaniile de minciuni, le vedem cu toții. Și nu vor fi puțini acei cari simt astăzi, ceeace „trădătorii de patrie și neam" care au voit să ferească țara de un dezastru ca cel pe care cu durere îl vedem, simțiau când vedeau pe acei cruciați inconștienți cari vroiau să ne pornească pe noi pentru a salva civilizația de... barbaria germană.

Pentru a înțelege toată insuficiența, toată absurditatea unei asemenea parade de luptă, e destul să veri ce au gândit oamenii mari, chiar ai Angliei, despre poporul și civilizația germană, atunci când nu aveau ochii turburați de patimile dezlănțuite de război și chiar în timpul războiului.

S'ar putea umple volume cu publicarea aprecierilor extrem de favorabile poporului german de bărbații reprezentativi — cum se spune în Anglia — ai acestei țări, dar voi cita numai câteva mai caracteristice.

La 1814 Anglia era în capul coalițiunei contra lui Bonaparte. Acesta pusese într'adevăr stăpânire pe continent, dar era totuși moștenitorul revoluției franceze împotriva căreia Britania lupta atunci cu toată puterea sa financiară, deși Lloyd George a tras acum la răspundere pentru aceasta Germania și Austria. Ce a spus însă atunci în camera de Sus, lordul Landstowne?

Iată ce a spus:

„Care putere a salvat Europa? Oare armatele regulate? Toate au fost bătute. Intregul sistem al apărărei naționale era la picioarele uzurpatorului (Napoleon). Oricine știe că puterea lui Napoleon a fost răsturnată de acel sentiment patriotic care a făcut din fiecare german cult un ofițer, din fiecare om din popor un soldat".

Iată deci Germania ca salvatoare a Europei.

Unul dintre cei mai mari scriitori ai Angliei, e necontestat Dikens, care a intrat de altfel în patrimoniul literaturei universale. Iată ce a scris el:

„Pe lângă favoarea și buna opinie a compatrioților mei, apreciez mai ales stima poporului german. Eu îl stimez și admir mai mult decât pot exprima. Știu că el, cu marile sale aptitudini intelectuale și cu înalta sa civilizație, e poporul ales al pământului. Și nici odată nu am fost mai mândru și mai fericit de cât când am auzit că operele mele au găsit grație în ochii lui".

Cunoscuta romancieră George Eliot scria în 1870 următoarele rânduri cari au și un caracter de actualitate și dovedesc în acelaș timp cât de puțin învață oamenii:

„Am intrat într'o perioadă care în cărțile de istorie va fi denumită „Perioada ascensiunei germane". Dar ce trist este să te uiți la toată mizeria care s'a produs în luna aceasta! Sunt mai puțin trist de vărsarea de sânge chiar, de cât de credința plină de ură în minciună".

In fine iată și câteva cuvinte cu adevărat profetice, ale marelui filosof David Hume:

„Germania e, fără discuție, o țară frumoasă, plină de oameni cinstiți și muncitori și dacă ar fi unită, ar fi cea mai mare putere, ce a fost vreodată în lume".

Dar oare în timpul războiului, campania de minciuni n'a trezit mișcări protestări? Ba a trezit chiar în Anglia și într'un mod care răspunde unui argument cu care s'a operat foarte mult și la noi.

D. Take Ionescu a afirmat întâi de la tribuna Camerei că dacă ar dispare din complexul civilizației omenirei aportul german, aceasta nu ar micșora întru nimic capitalul cultural al omenirei. Fraza aceasta de efect, a fost apoi repetată de toți agitatorii războinici, conștienți și inconștienți, desinteresați și mai cu seamă interesați.

Ea nu a avut nici măcar meritul originalității, căci a fost lansată mai întâi în Anglia. Acolo însă a avut cine să pună la locul lor pe cei cari vroiau să popularizeze o asemenea aberațiune, fie și împotriva unui adversar cu care te afli într'un război pe viață și pe moarte.

Nouă dintre cei mai de seamă profesori universitari englezi, de la celebrele universități din Oxford Edinburgh, Aberdun și Leeds au publicat în plin război (1915) un volum intitulat: „German Culture" și cu semnificativul subtitlu: „Contribuția germanilor la știință, literatură, artă și viață".

In această lucrare nu s'au mulțumit să expue pe larg partea însemnată a germanilor în civilizația omenirei, ci au încercat în unele părți să alcătuiască tabele comparative, din care rezultă că pentru fiecare om de geniu pe care se laudă a'l fi dat omenirei vreun popor, se găsește neapărat și un om de geniu german.

Dar astăzi sunt englezi fruntași cari neagă germanilor toate meritele! Ce dovedește aceasta de cât că judecata le e întunecată de pasiunile dezlănțuite de război? Și ce ne îndreptățea pe noi să ne însușim aceste pasiuni, când nu aveam măcar scuza pe care o au englezii? Și apoi, pentru noi ațâțările împotriva poporului german nu erau fără consecințe. De trei zeci de ani eram aliații lui și dacă pe temeiuri mincinoase eram ațâțați contra lui, paguba lui putea să fie în ori ce caz mai mică, cum a și fost, de cât paguba noastră. Iată de ce nouă nu ne era îngăduit luxul de a combate dela înălțimea civilizației noastre atât de tinere, bătrâna civilizație germană! E crud acest adevăr pe care'l spunem, dar trebuie spus, pentru ca să intre în capul fiecăruia adevărul că minciunile vieții noastre politice dinaintea războiului, nu trebuie să se mai repete. Și pentru a arăta cât preț trebuie pus în general pe aprecierile unui popor despre alt popor cu care se află în război sau în alianță, voi arăta într'un foileton viitor, ce au gândit diferiți fruntași englezi despre... francezi.

B. Brănișteanu

(„Lumina" 8 Sept. 1917").

Colegi de redacție...

In „Lumina" cu data de 13 Septembrie în dosul paginei, unde sfleimisea d. C. Stere pe „frumoasa română", se zbătea în sânge drama istoriei noastre, pe care cuceritorii o rezumau în comunicatele următoare:

„Frontul Arhiducelui Iosef"

„Intre valea Trotoșului și aceea a Oituzului, DUȘMANUL n'a mai repetat până acum atacurile sale zadarnice.

Primul comandant al cartierului general, *Ludendorf*".

„Viena, 11 Septembrie 1917"

„Teatrul de război oriental: La Solka, în Bucovina, un atac rusesc a dat puțin înapoi linia noastră. Pe Prut și în Galiția orientală, vie activitate de recunoașteri de ambele părți".

„COMUNICAT BULGAR

„La Tulcea o patrulă de recunoaștere inamică a încercat să debarce pe țărmul nostru, dar a fost împrăștiată prin focuri. La Isaccea și Galați focuri singuratice de artilerie.

„Comandamentul suprem bulgar"

Din carnetul unui singuratec

București, 11 Septembrie 1917.

O tânără română

Am primit o scrisoare semnată astfel: „o tânără română". Semnătura nu spune dacă această tânără română e și frumoasă. Dar sunt convins că este frumoasă. Răsare din toată scrisoarea aceea convingere în puterea sexului, căci, pe care unei femei numai deprinderea de a fi admirată i-o poate da.

Așa dar, o tânără și frumoasă română recurge la un anonimat pentru a face o critică foarte aspră sexului tare, fără cruțare nici pentru „Lumina", nici pentru umilul ei director.

Nu voi polemiza nici cu tânăra și frumoasa mea corespondentă. Voi observa numai că din nenorocire, pentru mine evident, n'am avut norocul de a fi urmărit și în trecutul meu publicistic. Altfel nu mi-ar fi adus cruzele sale imputări, pentru că de ani de zile — deci la timp ca dezastrul acesta să poată fi evitat, am scris aceleași adevăruri, pe cari le scriu în „Lumina". Dar n'am cules decât prigoniri, insulte și calomnii cari, constat că au găsit un ecou dureros pentru mine, și la tinere și frumoase românce. Eu însă nu pot scrie altfel decât cum îmi dictează conștiința. Imi voi face datoria până la sfârșit, și sper că la urma urmelor voi găsi un răsunet și în inimile cari astăzi încă „se amărăsc" de scrisul meu.

In special nu merit reproșul cuprins în aceste rânduri:

„Câți dintre dv. au avut curajul să se ridice și să rupă fără sfială, riscându-și viața chiar, să rupă, zic, păianjenișul care ne-a înfășurat"... etc.

Am avut acest curaj frumoasă doamnă. Și dacă ai cunoaște puțin biografia mea, ai ști că viața mea n'a cunoscut ghirlande de roze. Am și acum curajul să continui, riscând... mai mult decât viața, cum dovedește chiar supărarea d-tale...

Dar cum am spus, nu pentru polemică am luat condeiul. Simt o deosebită plăcere să mă răzbun aici, reproducând numai un pasagiu din scrisoarea gentilei mele oponente, — și regret, că din cauze independente de voința mea, nu o pot reproduce întreagă:

„Dacă astăzi suntem noi cele care suferim mai mult, mâine vom fi tot noi cele mai bărbate. La sfârșitul măcelului vom vedea pe vinovați și de partea cui cad responsabilitățile; până atuncea să fim demni, nu râme târâtoare. Cu bine" (ss).

Nu-mi rămâne decât să închei și eu: Să fie cu bine!

C. Stere

(Lumina, 13 Sept. 1917).

Intre cârtire și neputință

Il cunoașteți cu toții. Poartă guler înalt și tare. Ochii albaștri spălăciți, cu reflexe de calm bovin, nu trădează nici o sclipire de inteligență, nici o tensiune interioară. Are un pluton de nepoți și-i ocrotește cu o biblică și venerabilă tutelă. Subt patriarhatul „unchiuțului", nepoții și-au mutat în toate metropolele corturile cu aur. Și cu toate acestea, „unchiuțul" e supărat foc pe țară. De ce credeți? Fiindcă țara este o fată cu toane și nu mai acceptă „vițurile' holteiului tomnatic. Și holteiul nostru mai are două metehne: în politica externă este specialist în problemele bazinului dunărean, iar în politica internă este antimonarhic.

Cum federația statelor dunărene nu este actuală în prezenta configurație a politicii externe, captată de alte obiective, ne ocupăm de antidinasticismul *marelui protegiutor de nepoți, despre care se spune că izvorește din anumite principii de etică superioară.*

Noi cunoaștem concepția politică și morală a holteiului: democrația venală și skodistă, *pe urma căreia nepoții au devenit milionari, iar unchiul nu se declară.*

Dar noi știm că acolo unde e cinste și omenie, moralitate și curățenie de conștiință, există și îndrăzneală și curaj, *două calități de bărbăție.*

Și noi mai știm că înainte de a dăscăli pe alții, se cere cinste, omenie și demnitate în propria ta casă și familie.

Numai o democrație lasă și irresponsabilă îngăduie ca unchiul să pertracteze, iar nepoții să se pomenească bogați peste noapte. Și curios, acest ingenuu pater familias, nu s'a revoltat niciodată împotriva poftelor hrăpărețe ale nepoților.

Îndată ce țara, vlăguită de nemărginitele lor dorinți de înavuțire și parvenire, le-a refuzat țâța belșugului și a bunătăților, camarila unchiului *s'a supărat, iar patronul ei s'a declarat iconoclastul monarhismului, îmbrăcând armură de cârtiță și aparență de strigoiu.*

Și de atunci își poartă umbra, cu tot rachitismul ei moral și politic, prin însignifiante centre rurale și pe la răspântii de mici gări provinciale, strecurând, perfid și iezuitic, otrava cârtirii și-a neputinței în inimile celor mai slabi de înger.

De ce nu atacă față? De ce nu ia în piept, eroic și temerar, absurda problemă din care și-a făcut un postum program de guvernare? De ce nu luptă în plină lumină, evitând tensiunile subterane, cari macină din temelii articulațiile unei construcții, regalitatea, *cu care națiunea română s'a logodit din naștere?*

Pentrucă strigoiul se simte singur, tămâiat doar de osanalele răgușite ale nepoților, cari prin ură și subminare continuă, vreau să făurească o Românie Nouă.

Și în al doilea, pe sufletul lui atârnă, ca o piatră de moară, păcatele trecutului nu prea îndepărtat, când neputința politică și lipsa unei atitudini de categorică demnitate au deschis larg porțile parvenirii tuturor aventurierilor și moronilor politici, beneficiari irresponsabili ai sufragiului universal. Ce s'a ales din apocaliptica revoluție socială a fostului premier de ieri, trâmbițată timp de zece ani cu surlele ațâțătoare de instincte josnice ale democrației mincinoase?

Praf și pulbere!

Astăzi, haita revoluționară de ieri, pe nume internațional-țărănistă, hărăe ca hienele în jurul cadavrului. Nu mai e nimic să-i unească. Lipsește ideea, crezul unic, constituit în comandamentul suprem de disciplină și muncă ordonată. Nu mai există formula magică, în virtutea căreia puterile se unifică, animozitățile se netezesc, iar lupta se înțelește. Fiecare face politică personală și propune o tactică proprie de cocoțare la putere, singurul interes care eventual ar mai putea împăca pentru câtva timp zelul de disperare și debandadă al revoluționarilor de ieri.

Cuvântul mieros și prefăcut al holteiului tomnatec nu mai poate seduce prin lașitate și lipsă de supleță intelectuală. Amenințările lui bolnave sună a gol și meschinăria capitulărilor repugnă. Pornirile lui distructive, antidinastice și antiregaliste sunt retezate de protestul masiv și linear al tinerei generații ardelene, care a sesizat aspirațiile centrifugale și autonomiste ale politicii nepotiste. Filonepotismul este demascat, iar mitul ocrotitorului prăbușit. Mantia mitului mântuior de ieri, dela care o țară întreagă aștepta izbăvirea, este înlocuită cu un cort deschis tuturor vânturilor nefaste, rătăcitor pe căi dosnice și piezișe. Izolarea, prin urmare, este mare și prăbușirea fatală.

În fața acestei situații de prăvălire în neatul pierzaniei croul s'ar opinti într'un suprem efort, smulgând destinului biruința sau jertfindu-se vitejește. Tactica „unchiului" este mult mai comodă: stă în umbra neputinții și cârtește.

Aceasta, trebue s'o spunem răspicat, nu e luptă. De altfel, mitul cârtirii și a neputinții s'a destrămat. De azi înainte, efectele lui din punct de vedere politic sunt nule.

Ardealul de azi, Ardealul nou și tânăr, pătruns până în străfundurile ființei lui de imperativul unei politici de constructivism panromânesc, *refuză categoric să accepte tactica neputinții și a cârtirii. Acestea sunt arme de babă și nu sulițì pentru erou. Acest tineret, prins în iureșul totalitar de tinerețe al țării mărite, vrea să-i sporească zestrea prin virtuți pozitive, ce se înscriu organic pe linia de foc a tradiției românești, și nu prin negațiuni centrifugale și separatiste, determinate de neputință și miopie regionalistă.*

Cine cunoaște aspirațiile tineretului din Ardeal, trecut prin botezul de sânge al pan-românismului, pentru care monarhia este o formă a ereditații politico-sociale române, *își dă seama că toate uneltirile demagogiei periferice, toate discursurile ei, se pierd într'un gol imens, fără nici o rezonanță.*

Sunt cu totul înafară de aspirațiile momentului românesc de azi *aceia cari își închipue că tineretul mai poate fi alimentat și agitat cu negațiuni. De șaptesprezece ani nu trăim decât într'o odioasă negațiune, pusă la cale de străini prin instrumentele de guvernare democratică, a drepturilor imprescriptibile ale Românilor în această țară. Tineretul nu mai vrea să nege. El afirmă și construește, întemeindu-se pe izvoarele dătătoare de viață ale tradiției noastre, năzuind să transforme, prin focul purificator al unei revoluții de adâncimi, instituțiile de susținere ale unității noastre etnice.*

Tineretul refuză să nege și să cârtească. El distruge și construește. Tineretul s'a angajat într'o muncă eroică, cu toate consecințele ei. De pumnul său răstit se vor izbi, pierzându-se pentru vecie, toate negațiunile și tendințele centrifugale față de evoluția normală a neamului nostru, a cărui ființă a crescut dintru început subt sceptrul voivodal al regalității.

Concluzia logică, care se impune ca o încoronare a acestor atitudini de dârz și intransigent românism, este următoarea:

Afirmarea masivă și tumultoasă a Ardealului tânăr înseamnă negarea totală a neputincioșilor viermi ce rod la rădăcina regalității noastre.

Grigore Popa

Viscolul studențimii de ieri

Când studențimea universitară a ieșit din smerenie, voind să înceapă veac nou pentru ai săi, a fost de bună seamă un ceas de evanghelie românească, de istorie adevărată și de mare bucurie pentru văile ținute în umilință. Ce importă loviturile primite de cei mai buni flăcăi, când soarele ce răsărea era atât de tămăduitor? Au fost, de sigur, mânii mari de înfruntat. Și dacă am spune că ele nu s'au isprăvit nici acum, că noi, cei de ieri, am coborît în mizerie familiile părinților noștri și am dus pe drumurile vieții ura cârmuitorilor, ar fi să dăm înlături o perdea sub care se ascunde prea multă tristețe. Poate va veni și ceasul ăla bun și mare al unei drepte răfueli.

Dar iureșul tinereții noastre de vifor cumplit, s'a risipit în năvala turburătoare, fără să mai cunoască că lege și stăpân. De-aici a început, însfârșit o eră de demnitate și îndrăsneală, care trebuia să fie ceva de tot nou, pentru un popor învățat cu cătușe. Erau numai datinile care vorbeau în noi, eposul românesc și disperarea neamului ținut câinește în obidă. Cine putea să oprească Dunărea de elanuri, beția mai sfântă decât toate clipele vieții, când în vârtejul ei ne jucam cu gioanțele forței publice, cu paturile de armă care isbeau zadarnic în tâmplele răscolite de lava credințelor noastre?

A fost atunci o tinerețe nebună dar bravă, o vârste de oameni fericiți, în care scuipau toate autoritățile, rectorii și portarii facultăților, toți moraliștii democrației dela toate tribunele, dar în asta a stat coeziunea noastră.

Zece Decembrie și congresele nu au însemnat niciodată pentru noi comemorări liniștite, ci bătălii înfricoșate și lupte de flancuri, fiindcă zilele acestea erau toiul mișcării. Noi nu construiam, căci în pustietatea mediului din jur, opera noastră ar fi fost efemeră, dar distrugeam. Mișcarea începea cu un mare dispreț și tăgadă, cu conștiința bine stabilită de a dărâma ceeace era putred și ticălos și căuta să afirme ceasul răscoalei, fără de care — gândesc eu. — niciodată nu se va înfăptui pentru de-apururi crezul românismului.

Prefacerea o înțelegem noi că trebue să vină printr'o sguduire purificatoare, care să ardă blestemul intrat ca o fatalitate în ființa noastră.

Bloc de piatră cum se cuvine să fie studențimea naționalistă în toate timpurile duceam cu noi pe oriunde trupul mărunțel al marelui vizionar A. C. Cuza, omul care ținea în mâna lui viețile noastre, precum noi eram stăpâni pe destinul său.

Tinerețea noastră și optimismul acestui flăcău, mergeau pe căi de ideal în hula celor după margine, dar ducând un cântec și o poveste din care răsbeau lumini de mare sărbătoare. Când se va căuta dinamita care va asvârli mâine — în chip hotărît — democrația în aer, apoi mașina aceea infernală, se știe, va purta numele lui A. C. Cuza.

El clocotea în inimile noastre unde răscoleau desigur, și măciucile aghiotanților săi; pentru cuvântul lui înfundam pușcăriile de unde veneau în grabă mare să ne scoată, polemizând cu Sărindarul ca un duhău al neamului și punând logică românească în interpretarea legilor care nu ni se voiau prietene.

Studențimea de ieri a ținut steagul unei mișcări de un singur front, care era pumn tare și, niciodată nu s'au ivit în inima ei perspective care s'o împartă și s'o încaere. Cu exemplul ei ar fi trebuit să păsească și zece Decembrie ai acestui an, pentru o isbândă integrală, o sărbătoare a tuturor și mai ales pentru îngrijorarea de moarte a dușmanului.

Și ar trebui reluată ideia strângerii rândurilor celor care au luptat în tranșeele mișcării.

Închegarea lor într'o forță de piatră este o necesitate morală a ceasului de față ca să afle unii și alții că nu pot sta în rânduri decât cei care se recunosc prin jertfă și îndelungată trudă.

Mișcarea e a tineretului care a început-o cu apostolii săi și a tineretului de azi care oficiază în slujba ei. Puterile acestea să-și apropie grumazul, să se 'nfrățească, să se 'ndrăgească și vom câștiga cea mai mare biruință.

Pan. M. Vizirescu

Noblețe masonică

Sarcina ce ne-am luat-o de a sparge lacătele negre ale masoneriei, ne obligă mai întâi să-i smulgem rădăcinile și să vedem cât îi sunt de adânci. Vă asigur dintru început că acest lucru nu e nici ușor, dar nici fără interes. Operația va fi cât mai obiectivă posibil și de aceea ne vom servi de isvoare masonice.

Așa, de pildă, *Janine Boutissounouse*, într'un articol publicat în *Les Nouvelles Litteraires* (14 Juillet 1935): *Les origines de la Franc-Maçonnerie*, expune bizare teorii, care vor să dea masoneriei o geneză cât mai eterată, divină chiar.

Astfel, însărcinat de marele-maestru Georges Payne, pastorul mason Anderson a strâns, în 1723, câteva care de documente din stufui cărora afirmă — cu certitudine într'adevăr masonică — anume că sângele lui Argetoianu 33, a curs tot atât de masonizat și prin vinele lui Adam, adevăratul părinte al masoneriei, care și-a instruit copiii într'ale „geometriei și 'n artele ce derivă din ea". Această geometrie, desvoltată în cele șapte arte liberale, a dat arhitectura turnului Babel. Prindeți semnificația acestei afirmații, care face un titlu de glorie — trebue să recunoaștem meritată — pentru franc-masonerie, din turnul Babel?

Cetatea Ninive a fost și ea zidită tot de masoni — se putea altfel — trimiși de Nemrod, cu această recomandație: „Fiți credincioși unul altuia. Iubiți-vă. Slujiți acelora cari vor avea autoritatea asupra voastră".

Aceeași geometrie a fost dusă de Abraham în Egipt, de unde a învățat-o mai apoi Euchid, care i-a dat un spirit masonic mai integral decât Nemrod. Au protejat-o deasemenea David și Solomon, care probabil, acesta din urmă, de aceea a putut smulge cerului o înțelepciune neajunsă încă de nimeni!

Incercarea aceasta aproape absurdă a pastorului Anderson, de a găsi o cât mai străfundă origină masoneriei, deschide un drum pe care aveau să pășească îndată, cu creștută absurditate și alți masoni. Astfel *Enoch* susține, în lucrarea sa: *Le vrai Franc-Maçon*, apărută în 1774, nici mai mult nici mai puțin, că „Sfântul Arhanghel Mihail a fost cel dintâi mare maestru, al celei mai vechi loje".

Angajați pe acest stupid ureș, către divine origini, logic era — cu orice risc — să împingă lucrurile până la capăt. Și credeți că i-a oprit ceva s'o facă? Spuneam odată cuiva că magnații hrubelor sunt capabili să te convingă, că masoneria a ieșit din mâna lui Dumnezeu ca un fluture dintr'un potir de floare. Și într'adevăr, *Bédarride*, în *l'Ordre maçonnique de hisraïm (Paris 1843)*, răsucindu-se probabil, ritual, într'un picior, afirmă într'un acces de extaz subteran, că „Dumnezeu trebue recunoscut ca adevăratul creator al acestei *minunate instituții*".

Iar *Mazaroz*, în ale sale *Cabales Politiques* (Paris 1882) crede, cu tâmpă modestie și cu *generozitate* față de Fiul lui Dumnezeu, că „Iisus Hristos a fost primit mason, dar n'a putut obține decât primul grad de ucenic".

Noi surprindem, în această neostenită goană după un înalt prestigiu originar a masonilor, o programatică insistență de a-și arcui o boltă de luminoasă noblețe, care ar vrea să umbrească rivalitatea creștinismului și care este singura rațiune de a fi a masoneriei. De aceea obiectivul în care-și tălăzuește ea ura, este biserica. Asupra acestui aspect vom stărui într'un alt articol.

Acum să observăm că, jenați de aceste absurde pretenții de a-și iscodi înalte paternități, acolo unde noi vom descoperi o banală înjghebare profesională, speculată și pervertită de destinul iudaic, care i-a pătruns organic în rosturi, așa cum în marele ceas, din urmă, îți pătrunde în oase frigul morții, jenați prin urmare de aceste absurdități, au început a se mulțumi cu strămoși mai modești. Așa *Michaël Andreas Ramsay*, fondatorul *ritului scoțian*, afirmă în 1740 că masoneria s'a născut din ordinul Templierilor. Ipoteza aceasta a prins în parte, pentrucă masonii catolici doreau să-i dea *scrisori de noblețe*, punându-i începuturile în cruciade și 'n ordinele cavalerești ale timpului.

Alții caută origina masoneriei în capricioasa diversitate a ereziilor.

Astfel *Weishaupt*, fondatorul *Iluminismului*, o secetă masonică bavareză, susține: „Prin studiul vechilor gnostici și manihei, noul cavaler va putea să facă mari descoperiri asupra adevăratei masonerii". Iar *Rédarès* afirmă că gnosticii erau toți masoni de elită și există o perfectă analogie între credința, riturile, obiceiurile gnosticismului și acelea ale franc-masoneriei".

Din faptul că gnosticii își ziceau *fii ai luminii*, *Clavel*, unul din teoreticienii de scamă ai masoneriei și-i declară strămoși.

O altă tentativă de a da franc-masoneriei origină mai precisă de data aceasta, a fost în opera: *La Nouvelle Atlantide* a cancelarului Bacon. In această lucrare se vorbește de-o insulă în care se 'nfiripase o societate secretă: *Templul lui Solomon*. Adepții ei se numeau frați și munceau ierarhizați în mici grupe. Bacon preconinează „conducerea lumii printr'o societate secretă", care într'adevăr, aduce atât de mult cu masoneria.

Acestea sunt doar câteva din pădurea de teorii formulate atât de capricios de zelul masonic. Nimeni însă nu se oprește la *asociația de zidari din sec. VIII*, căreia un papă al templului i-a acordat anumite libertăți (franco-maçon-zidar liber) și dreptul de a zidi catedrale. Din această modestă asociație profesională, cu libertăți și drepturi în plus, față de alte asociații similare, s'a desvoltat franc-masoneria.

Dar cum?

La umbra privilegiilor de care am amintit, peregrini prin numeroase țări, zidarii aceștia au convertit libertățile — date din generozitate papală — în mijloace subsumate unor scopuri oculte. Acest proces n'ar fi avut loc, dacă nu se strecura printre ei fermentul celei mai permanente negații din câte a cunoscut istoria: *jidovul*. Această pacoste cosmică a pervertit o asociație care, n'avea inițial, nimic pervers și ocult în ea și a dat lumii cea mai criminală organizație omenească, în care perversitatea e liturgic și magistral servită membrilor ei.

Masoneria este o organizație a crimei.

Niță Mihai

Studenții de azi și

S'au împlinit de curând 13 ani de când studențimea românăcreștină din această țară a deslănțuit, cu vigoare și eroism, întâia sa mare luptă de redeșteptare națională. Intuind fără greș realitățile politico-sociale de după război și descifrând cu uluitoare precizie primejdiile care amenințau închegarea vieții noastre de stat în raza noilor hotare, studențimea aceasta, într'o solidaritate care niciodată nu va putea fi îndeajuns prețuită, a știut să deschidă cărări de autentică salvare națională, aruncându-se în această hotărîtoare bătălie cu o dârzenie inegalată. Căci n'a cunoscut istoria frământărilor tinerești ale acestui neam o mai glorioasă pagină decât aceasta și sub cerul patriei noastre întregite nu se vor mai rosti vreodată idealuri mai sublime decât acelea formulate în 1922; iar 10 Decembrie se va înscrie cândva în calendarul aniversărilor naționale, amintind generațiilor viitoare punctul de plecare al marilor izbânzi ce vor veni.

Epopeea luptelor însângerate purtate neîntrerupt în toată această vreme va fi scrisă altă dată, cu toată amploarea cuvenită măreției ei. Acum ne interesează altceva: sufletul cu care studenții de azi primesc revenirea lui 10 Decembrie din acest an; și încă ceva: sufletul cu care maeștrii spirituali ai studențimii primesc această anuală întoarcere sărbătorească a lui 10 Decembrie studențesc.

In ceeace privește pe studenți, priveliștea nu e din cele mai încântătoare. Idealurile au rămas aceleași; dar unitatea începutului s'a sfărâmat. Studențimea nu mai este una. Flacăra mistuitoare a naționalismului își pâlpâie valvătăile deopotrivă în toate inimile studențești. Nu există student care, odată cu intrarea în Universitate, să nu-și fi dăruit sufletul său întreg idealurilor naționale ce-au frământat pe înaintașii săi. Dar sufletele acestea, așa de impresionant dăruite idealurilor românești și creștinești ale acestui neam, nu formează astăzi o unitate. Un ideal îi însuflețește pe toți. O singură doctrină, care este a unui singur om, îi călăuzește spre împlinirea lui. Și totuși, studenții de azi nu se găsesc luptând solidari pe aceleași fronturi. Un singur dușman le stă în față: iudaismul, cu tot convoiul corupției sale. Ei se împart în tabere adverse și-și cheltuesc energia în lupte fratricide.

Studențimea și-a pierdut independența. Odată cu ea, forța sa a fost diminuată simțitor. N'a mai putut domina evenimentele. Cu trădători în mijlocul ei, n'a mai putut înfiera pe trădătorii intereselor mari ale nației. Cu conducători cumpărați, nu și-a mai putut susține interesele proprii. O mare putere în stat altă dată, studențimea a ajuns curând la remorca celor din urmă agitatori și aportoni politici, uitând izvoarele din care s'a hrănit sufletește pentru a birui și a crea momentul istoric hărăzit numai ei.

Studenții de azi nu-și mai aparțin. Aceasta n'ar însemna nimic, dacă ei s'ar dărui total biruinței unui ideal național. Dar, aderând prin instinct la cele mai măreție idealuri naționale, studenții nu-și mai aparțin pentru altceva: pentru aceea că nu servesc doar idealurile, ci persoane.

10 Decembrie ar fi rămas o zi în an ca toate celelalte, indiferentă și banală, dacă studențimea de atunci s'ar fi găsit într'o situațiune similară acesteia de acum. Solidaritatea de cremene a studențimii din 1922 a creat pe 10 Decembrie. Independența politică a acelei studențimi a produs resurecția națională care a cutremurat conștiințele românești. Și puritații ei sufletești se datoresc toate izbânzile înregistrate până acum pe tărâmul realizărilor naționale.

. 10 Decembrie al acestui an surprinde studențimea de azi nesolidară și fără independență. Spectacolul e dureros.

Cauzele? Trădările și compromisurile cunoscute de toată lumea. De m'așă opri asupra lor, mi-aș simți sufletul sfâșiat.

Consecințele? Grupările politice, toate, se vântură pretutindeni în țară, vestind înfăptuirea idealurilor care animă pe studenți. Demagogii au ieșit la răspântii și, înveșmântați în purpura unui naționalism de ocazie, mistificatori, înșeală poporul; iar studenții jidani, păduchii aceștia universitari, își poartă tot mai trufaș, ori unde, neputințele și comunismul lor.

In tabăra maeștrilor spirituali ai studențimii pătrundem cu greu și desgust. Aici 10 Decembrie nu înregistrează nici o cutremurare. Profesorii universitari nu se întâlnesc cu studenții lor pe acest drum. Intre unii și alții sunt prăpăstii care te înfioară. Hrubele masonice au fost mai ademenitoare pentru aceștia decât urcușurile însorite ale transfigurării naționaliste. Grei de osândă, au rămas tihniți în liniștitele lor bârloguri, ieșind de-acolo doar pentru a asmuți stăpânirea împotriva „huliganilor". N'au fost aici vulcani din craterul cărora să țâșnească lavă înviorătoare pentru fanatismul studențesc. Comandanții aceștia au dezertat dela cea mai sacră dintre îndatoririle lor și studenții s'au războit singuri.

10 Decembrie revine și se duce în fiecare an. Studenți dela Universitățile țării, dați-vă mâna și înapoi la maică! 10 Decembrie vă cere solidari.

S. Dimancea

Note, polemici, înfierări

Naționalismul sub teroarea lui C. Anghelescu

Intr'altă parte discutăm pe larg problema iminentei fuziuni dintre partidul național-creștin și gruparea d-lui dr. Vaida.

Categoric: lărgirea frontului naționalist cu dealde Costică Anghelescu, Viorel Tillea, Ed. Mirto, Petrache Furmuzoache, este o monstruozitate morală.

A, Costea Angheloff bulgarul care, în calitate de subsecretar de stat la interne, a stropit pe calea Victoriei, ca pe niște verze, pe bieții noștri schilozi din război, cainele acesta cu colți de aur, care ne-a sfâșiat odată steagurile studențești, — să întărească frontul dreptei? Nu! Asta, nu!

Aflăm acum că el, exercită o adevărată, o îngrozitoare teroare asupra naționalismului românesc.

Iată.

D. Mihail Manoilescu, răspunzând apelurilor celor doi conducători național-creștini, a anunțat că e dispus, ca senator, să intre în blocul parlamentar al naționalismului.

Atât d-nii A. C. Cuza cât și d. O. Goga și chiar d. Al. Vaida au fost de acord. Citești trei conducătorii au luat apoi cunoștință de textul declarațiunei de aderiune a șefului „Ligii Național-Corporatiste" pe care ei l-au găsit potrivit. Nu mai urma decât ca aderiunea să fie adusă la cunoștința țării dela tribuna Senatului.

Spre uimirea generală, însă, declarația nu s'a produs nici până azi.

Ce s'a întîmplat?

Puritanul Costică Angheloffescu s'a opus. El a bătut cu pumnul în masă d-lui Vaida și a amenințat.

— Dacă, îl primiți p'dla în bloc, plec eu din frontul românesc!

Și d. Vaida, firește, a cedat.

Astfel s'a putut ajunge la situația aceasta penibilă: Mihail Manoilescu, indezirabil în blocul naționalist....

Afacerea Eberlein

Cititorii noștri își amintesc de afacerea Eberlein, asupra căreia revenim cu noi amănunte.

Sovietele, — este depiin dovedit, — întrețineau în Franța un agent al comitetului executiv, Eberlein aparținând Internaționalei a III-a, pentru a controla partidul comunist și ziarele sale, cărora le acoperea deficitele și le dădea ordine din partea guvernului rus.

Eberlein mai organiza răscoalele și avusese grije să prepare în Alsacia-Lorena o mișcare separatistă.

Complotul împotriva Statului francez e deci bine stabilit. Toată șleahta comunistă, toți trădătorii cărora Eberlein le vărsa lefuri fixe și regulate și ale căror nume și le-a înșemnat într'un carnet, vor fi judecați și condamnați odată cu Eberlein, vinovatul principal.

Eberlein speră, însă ca marioneta Kremlinului, Herriot, să fie mai tare decât justiția.

Se poate întâmpla ca el să aibe dreptate....

Un trișor al naționalismului

In ziarul „Universul" cu data de 9 Decembrie a apărut un foarte judicios articol, intitulat: „Munca, presa, demnitatea națională".

Articolul a făcut o impresie extraordinară în opinia publică, dar în rândurile naționaliștilor, mai ales, fiindcă în el se făcea procesul falsului naționalism și se denunța țării cârdășia dintre un neonaționalist și evrei.

Este vorba de cazul d-lui V. V. Tillea, fruntaș al frontului românesc.

Vineri 6 Decembrie d. Tillea a reunit în palatul propriu din str. aviator Mircea Petre pe prietenii săi gazetari. Au participat între alții, domnii: H. Streitmann; B. Brănișteanu (Adevărul); Harry Soreanu (Adevărul); L. Artemie (Lupta); Emil D. Fagure (Lupta); Costin (corespondent) — toți evrei.

S'a servit, cum se spune, un bufet ales și bogat.

Banchetul a durat dela orele 9 seara până la 3 dinspre ziuă.

„Universul" vorbind despre această „reuniune amicală de Vineri seara, a ziariștilor de toate nuanțele, invitații d-lui V. V. Tillea" — somează pe pseudo-naționaliști să răspundă: „Când să-i creadă lumea sinceri: când îi biciuesc pe cei din anumita presă, sau când îi îmbrățișează la ospețe?".

D. Viorel Tillea este un vechi, un devotat amic al ovreilor și va răspunde, fără îndoială, că dânsul e sincer când îi aduce acasă și le oferă ospățuri.

Ei, dar ce spune d. Vaida despre colaboratorul d-sale, despre acest ordinar trișor al naționalismului?

Să auzim. Să auzim!

Altă nedumerire...

Cu sau împotriva d-lui Camil Petrescu nu avem nimic.

D. Camil Petrescu este primul redactor al „Gazetei", condusă de doi evrei d-nii: Ceaciru și Roșu-Eulemberg.

Foarte bine. Pricepem: i se plătește, scrie. Treaba lui.

Dar când d. Camil Petrescu, care, oricum, este șabăsgoim, vine și publică la o revistă subt bra-

țele svasticei și chiar în locul unde au scris cu puțin mai înainte Octavian Goga și A. C. Cuza, și chiar cu fotografie, ei, asta începem să n'o mai pricepem!

Noi credem că articolul a fost strecurat, cum se întâmplă de obicei, fără știrea direcțiunii revistei. Sau că, în orice caz, și tot ca de obicei, direcțiunea revistei l-a publicat fără consimțământul conducerii partidului.

Trist și așa. Dar altfel ar fi și mai trist.

Discursul D-lui Goga la mesaj

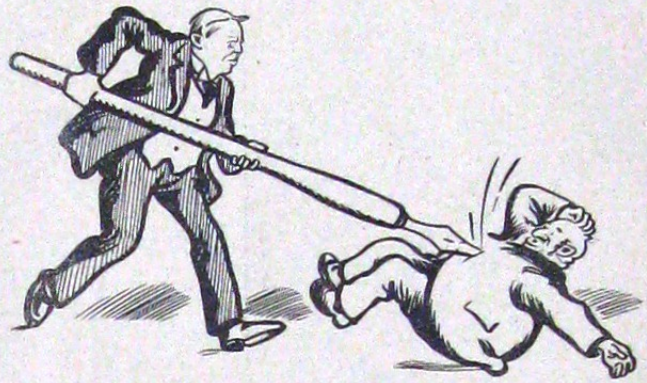

D. Octavian Goga a vorbit la Mesaj. Discursul său, rostit de acolo, de pe culmi de intransigență românească, e de o grandoare pe care i-o cunoaștem de mult poetului și naționalistului militant, deopotrivă, dar care niciodată n'a semănat, par'că, nu s'a identificat mai mult cu A. C. Cuza, cu noi, cu stilul vremii.

Valoarea politică a acestei mari lecții de naționalism o dă, întreagă, iritarea și panica din balamucul național-țărănist, cărora li s'a adăogat chelălăiala disperată a rotativelor lui Pauker.

Da, da, — „sântem în ajunul marei biruințe"!

Biruința dela barou

La alegerile dela baroul de Ilfov au votat avocații bucureșteni, dar a votat, deopotrivă, ba, poate chiar mai mult, și țara, sentimentul de justiție, de reparație istorică al acestui popor îngenunchiat. Ele constitue o afirmare fulgerătoare a voinții de a trăi nu a unei singure bresle de intelectuali, dar a neamului românesc întreg. Ele au sensul unei mari revoluții de care aproape nici nu ne putem da bine seama. Ele înseamnă o rupere organică și definitivă a destinului inostru din viscerele putrede ale democrației care moare.

Biruința maestrului Istrate Micescu, pe care noi am dorit-o mereu cu gând de jerăgai, e formidabilă.

Ea, oricât i-am sublinia caracterul profesional, nu va fi lipsită de consecințe politice.

O explicație

In articolul nostru prim din numărul trecut, iscălit Juvenal, în chestia studențimei naționaliste, unii din colaboratorii noștri au cetit aluzii neînțelegătoare la adresa unei grupări naționaliste bine cunoscute, față de care au păstrat o linie de perfectă lealitate.

Apreciem prea mult această linie ca să n'o respectăm mai ales la colaboratorii noștri de marcă.

Drept care scriem aceste rânduri spre a arăta că un moment n'a fost în intenția noastră de a face aprecieri nefavorabile mișcărei în chestiune, cum și studenților afiliați ei.

Lanțuri și lanțuri...

Confiscarea obiectelor de aur și argint în Rusia Sovietică, inerentă unei revoluții „serioase", a inspirat următoarea anecdotă:

Tatăl și fiul se plimbă de mână, prin piața Roșie, în mijlocul căreia tronează mausoleul lui Lenin.

— Tată, ce-i aia?

— Mormântul lui Lenin.

— Cine era Lenin, tată?

— Ce nu știi?... Lenin... a fost acel care ne-a liberat de lanțuri.

— Care lanțuri tată? N'am avut nici un lanț.

— Ba da, adu-ți aminte... Lanțurile de ceasornic.

Al. Gregorian s'a retras dela „Porunca Vremii"

Directorul acestei reviste și-a încetat colaborarea la ziarul *„Porunca Vremii"*. El a trimis d-lui Ilie Rădulescu următoarea scrisoare:

Domnule Doctor,

Trebuind să mă ocup mai mult, din ce în ce mai mult, de ziarul meu „Sfarmă Piatră", sunt nevoit să te anunț că mă retrag din redacția scumpei noastre „Porunci" unde am avut camaraderia d-tale, dragostea colegilor și, mi se pare, chiar a cititorilor...

Izbândă tuturor!

Al. Gregorian

10 Decembrie 1935.

Sfarmă-Piatră

REALIZĂRILE REVOLUȚIEI BOLȘEVICE

Pacifism sovietic... *(Je suis partout)*

Voila ! *(Die Brenessel)*

Situația politică în Franța *(Vendémiaire)*

DIZOLVAREA LIGILOR IN FRANȚA

Vis comunist *(Candide)*

Coaliția *(Gringoire)*

VRAJITORIE MASONICA

Leon Blum *(Je suis partout)*

AJUTOR SOVIETIC

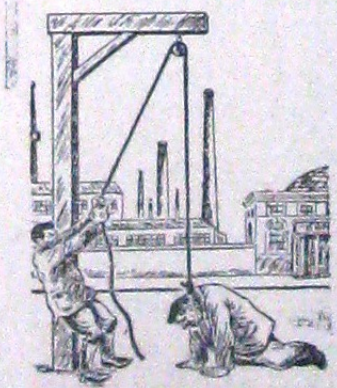

Sărman burghez, anemiat de criză, numai noi te vom ridica ! *(Celicie)*

„SABOTAJUL" IN U. R. S. S.

— La zid cu acest pungaș care pretinde că e sleit de foame ! *(Die Brenesse)*

TIPOGRAFIA ZIARULUI „UNIVERSUL" — BUCUREȘTI, STRADA BREZOIANU 23—25